PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XXI. Št. 27 (6005)

TRST, torek 2. februarja 1965

VČERAJ SE JE ZAČELO ZASEDANJE GLAVNEGA SVETA KD

Poročilo tajnika KD Mariana Rumorja ki je skupno z vodstvom podal ostavko

V poročilu se poudarja, da je politika levega centra temeljna usmeritev KD, ni pa še jasno, kako so dosegli sporazum o enotnem vodstvu, če pristaši Scelbe nasprotujejo tej politiki - Prvi komentar «Avanti!»

RIM, 1. — Danes ob 17 se je začelo zasedanje glavnega sveta KD, ki mora poiskati rešitev globoke krize, ki je zajela to stranko zaradi razprtij v zvezi s predsedniškimi volitvami in ker je po mnenju levice KD najmočnejša struja te stranke oslabila reformatorski značaj politike levega centra. Pred zasedanjem je bila kratka seja vodstva KD, na kateri so — spričo doseženega sporazuma med strujami glede enotnega vodstva KD — preklicali disciplinske ukrepe proti Donat Cattinu in De Mitu.

Predsednik glavnega sveta KD Piccioni, ki je otvoril zasedanje, je najprej poslal, v imenu glavnega sveta, pozdrav predsedniku republike Saragatu in bivšemu predsedniku republike Segniju, nato pa je dal besedo tajniku stranke Rumorju, ki se je zadržal najprej na izidih zadnjih upravnih volitev in na vprašanju sestave občinskih in pokrajinskih upravnih odborov, glede katerega je poudaril, da se politika razširitve sodelovanja med štirimi vladnimi strankami postopno uveljavlja, dasi imamo še primere, kjer se morajo zateči k centrističnim in frontističnim rešitvam, ker manjkajo ustrezni pogoji za uveljavljenje politike levega centra.

Rumor se je nato zadržal obširno na vprašanju predsedniških volitev. Pri tem je sicer skušal utemeljiti razloge zadržanja vodstva, njegovo strategijo in taktiko, vendar pa je moral priznati, da je tudi kljub najboljšim namenom vodstva stranke to imelo za posledico občutno poslabšanje odnosov med strankinimi strujami in resno krizo v stranki, po drugi strani pa je poslabšalo odnose med KD in njenimi zavezniki, ki terjajo sedaj jasen odgovor KD na vprašanja njene splošne politične usmeritve in doslednosti glede uresničenja vladnega programa.

V zvezi s predsedniškimi volitvami je Rumor zagovarjal tudi upravičenost disciplinskih ukrepov proti Donat Cattinu in De Mitu, ker nista le glasovala proti uradnemu kandidatu KD, ko je ta dobil tudi fašistične glasove, ampak sta hkrati javno izjavila, da bosta prepričevala tudi druge, naj ne glasujejo za Leoneja. Spričo tega je bilo vodstvo prisiljeno sprejeti proti njima disciplinski ukrep, ker bi se sicer nedisciplineranost še bolj razpasla.

Kar zadeva krizo KD je Rumor pripomnil, da morajo vsi prevzeti odgovornost za to in da nima smisla, da bi se sedaj še nadalje vzajemno obtoževali, ampak da je potrebna objektivna in pogumna analiza, da bi našli zdravilo za izredno hudo krizo in utrdili enotnost stranke. Tu je Rumor govoril obširno o ideoloških načelih stranke, ki da so zadostno trdna osnova za enotnost, vendar pa da je treba dati poudarka prav tem idealnim elementom, da bi KD ponovno našla svojo dušo, hkrati pa da se mora otresti predsodka, da oblast že sama po sebi zadošča za rešitev družbenih protislovij. V nadaljevanju svojega poročila je Rumor poudaril, da KD mora dosledno spoštovati programske obveze vlade, ki jih je tudi sama pripomogla izdelati; to velja zlasti za deželno ureditev, urbanistični zakon in gospodarsko načrtovanje. Na vseh teh področjih mora stranka povečati svojo pobudo, kajti sicer ne bi bilo neutemeljeno zatrjevanje nasprotnikov in zaveznikov KD, da se KD sicer izjavlja za neko politiko in neki program, v resnici pa ju sabotira.

Kar zadeva odnose med KD in njenimi zavezniki levega centra je tajnik KD dejal med drugim, da velja glede tega «naša iskrena, premišljena in prizadevna odločitev levega centra», ker «smatramo, da ta politika izraža na najustreznejši način potrebe italijanske stvarnosti današnjega časa», hkrati pa je pripomnil, da je politika levega centra imela vedno dva bistvena smotra: «nagel civilen in socialen razvoj dežele, skladno s sredstvi; reformo struktur s tempom in na način, ki ga dopuščajo razpoložljiva sredstva in načela svobode», po drugi strani pa «utrditev širše demokratične platforme, ki naj skrči vplivni prostor komunistične stranke».

Nato je Rumor ponovil stališče KD glede KPI in poudaril, da sta se v tej stranki pojavili dve taktični liniji, ki pa da imata isti strateški smoter: prva zagovarja povezavo z lažno levico za dosego naprednejše politike levega centra, druga pa zagovarja neposreden dialog s katoliško levico, da bi dosegli tako imenovani «nov zgodovinski blok», o katerem je govoril Togliatti, ki bi razklal deželo na dvoje. Obe taktiki pa zasledujeta isti smoter: izoliranje in razbitje KD.

V zadnjem delu svojega poročila se je Rumor zadržal na notranjih vprašanjih stranke in na pogajanjih za dosego enotnega vodstva, na koncu pa je sporočil, da podaja ostavko skupno s člani sedanjega vodstva, da bi glavni svet svobodno razpravljal o vseh vprašanjih in našel najboljšo rešitev za organizacijsko in politično pomladitev KD.

Po poročilu Rumorja so zasedanje odložili na jutri, ko bo razprava o tem poročilu. O poročilu Rumorja je Taviani dejal med drugim, da mu je zelo všeč in da ga je treba smatrati za «odlično poročilo»; tudi Sullo meni, da ni le zelo dobro zaradi svojega «visokega tona», ampak tudi za to, ker je v njem «veliko prizadetosti». Gonella pa ceni zlasti tisti del njegovega poročila, kjer govori o razorožitvi struj». De Mita je napovedal, da bo posegel v diskusijo jutri in da bo govoril tudi o stvareh, ki ga zadevajo osebno, da pa pri tem ne bo polemičen.

V zvezi z zasedanjem glavnega sveta KD pa jutrišnja številka glasila PSI «Avanti!» objavlja članek, v katerem pravi med drugim, da je «enotnost KD — stranke, ki je bila do včeraj močno razcepljena, skočila nenadno na plan». Članek dodaja, da bo diskusija morala pojasniti vse, kajti sicer se bo odkrilo, da niso napravili konstruktivnega napora za dosego enotnosti, ampak da je šlo le za fikcijo, da bi drugim političnim silam, parlamentu in deželi naprtili lastno krizo in lastne nezmožnosti: «Javno mnenje ima pravico izvedeti, zakaj se danes nenadno strinjajo desničarske in levičarske struje, ki so se vzajemno napadale v KD pred levim centrom in še bolj ostro po levem centru... hoče vedeti, kakšna trdna večina vodi KD in kakšno trdno politično usmeritev namerava uveljaviti; vedeti hoče, kakšno stabilno stališče na desnici, v centru ali na levici, zavzemajo pomembne sile KD, ki so v teh zadnjih časih brenkale na različne strune». To je nujno, kajti smo pred težavnim položajem, ki zahteva od strank in ljudi največji čut odgovornosti — zaključuje «Avanti!».

Še vedno nerešena finančna kriza OZN

NEW YORK, 1. — Glavna skupščina OZN je imela nočoj novo sejo, na kateri so govorili o finančni krizi. V začetku seje je tajnik U Tant sporočil, da kljub njegovim naporom in naporom predsednika skupščine, niso mogli še doseči sporazuma za rešitev te krize. Še vedno so velika nesoglasja o bistvu tega problema in o metodi, ki naj bi jo uporabili.

U Tant je poudaril, da je med svojimi posvetovanji ugotovil, da je splošna želja držav članic OZN preprečiti, da bi se zadeva o uveljavitvi člena 19 listine OZN sprožila na sedanjem zasedanju skupščine. Večina želi iskati rešitev finančne krize s prostovoljnimi prispevki, ki naj bi jih dajale predvsem industrializirane države.

U Tant je predlagal, naj se razširi mandat odbora enaindvajsetih, ki ima nalogo proučevati finančne zadeve OZN.

Zatem je poudaril, da je nujno že sedaj sprejeti odločitve glede nekaterih upravnih vprašanj. Med temi so volitve članov gospodarskega in socialnega sveta, proračun in podaljšanje mandata urada za pomoč arabskim beguncem iz Palestine.

Predsednik skupščine pa je izjavil, da je še vedno spor glede predsedništva političnega odbora in zaradi tega je bolje počakati še nekaj dni, preden izvolijo predsednika in podpredsednika tega odbora. Nato je odložil delo skupščine na ponedeljek.

ŠE K POROČILU PROF. F. FORTEJA

PRIPOMBE KMEČKE ZVEZE IZ TRSTA

Zvišanje cene mleku in rešitev vprašanja namakanja sta najnujnejši zahtevi tržaškega kmetijstva

Prejšnjo soboto je med prvimi posegel v razpravo na konferenci o tržaškem gospodarstvu tudi tajnik Kmečke zveze v Trstu Lucijan Volk. O včerajšnjem zaključku konference poročamo na drugi in četrti strani, govor L. Volka pa objavljamo v celoti, ker so bile njegove pripombe hkrati tudi edine, čeprav je v Trstu več organizacij in ustanov, ki se ukvarjajo s kmetijskimi vprašanji. Tajnik Kmečke zveze je dejal:

«Kmečka zveza ne more oporekati splošni usmeritvi poročila o stanju tržaškega gospodarstva, njegovih problemih in pobudah, potrebnih za splošen vzpon in posebno še na sektorjih, ki ga označujejo, to je ladjedelniške industrije in luškega prometa.

Zapisnike te konference bodo odposlali vladi in deželni upravi, da jih upoštevata pri pripravljanju načrtov za gospodarski razvoj in sklepih, ki jih bo ta konferenca sprejela. Zato se nam zdi primerno obravnavati malo bolj izčrpno kot samo «pod črto» tudi probleme in pobude, ki so potrebne, da se zagotovi možnost življenja in napredka našemu kmetijstvu.

Prav gotovo je res, da kmetijstvo naše pokrajine, zlasti zaradi teritorialne omejenosti (okoli 18.000 ha kmetijske in gozdne površine), nudi samo omejen prispevek k dohodku, ki se ustvarja v pokrajini. Nismo pa mnenja, da se načrtovanje pojmuje lahko samo v smeri največjega dohodka in pri tem zanemarjajo problemi socialne vsebine, ki se tičejo okrog 15.000 ljudi in več kot 4000 gospodarstev in ki se v perspektivi odražajo na skupnost.

Če nočemo biti priča stalnemu nazadovanju in postopnemu uničenju kmetijstva v naši pokrajini zaradi bega mladine z zemlje (že sedaj je več kot 15 odst. zaposlenih v kmetijstvu v starosti, v kateri bi v drugih panogah gospodarstva že uživali pokojnino) in če nočemo, da bo naše mesto postalo popolnoma odvisno od uvoza kmetijskih pridelkov z drugih področij ali držav, z vsemi posledicami na cenah, je treba proučiti probleme kmetijstva in pobude, ki bodo omogočile, da se bo obdržalo in razvijalo.

Mislimo, da je to možno. Kmetijstvo naše pokrajine, čeprav površinsko omejeno, uživa prednost bližine velikega trga, katerega potrebam le delno zadošča. Prideluje vino, sveže sadje in zelenjavo ter mleko odlične kakovosti. Cvetličarstvo je v razvoju. Zato je naše mnenje, da je bodočnost našega kmetijstva v vedno večji specializaciji, ki jo je pa treba spodbujati in podpirati, da se povrne zaupanje obdelovalcem, predvsem mladini.

Zelo resno vprašanje, ki ga je treba rešiti v interesu skupnosti, je vprašanje živinoreje, ki predstavlja okrog 50 odstotkov kmetijskega gospodarstva pokrajine, s 1442 gospodarstvi in 3250 glavami goveda ter 2820 prašiči.

Trg zahteva vedno več živinorejskih proizvodov (mleka, masla, mesa). Toda prav v naši pokrajini opažamo, morda še bolj izrazito kot v državnem okviru, vedno večje nazadovanje živinoreje, čeprav je po kakovosti odlična in nad državnim povprečjem glede sodobnosti in higiene hlevov ter minimalnega obsega bolezni, zlasti pri goveji živini. Obstaja tudi možnost, da se poveča pridelek krme, ker sta sedaj zapuščeni kar dve tretjini naših travnikov in pašnikov, ki bi bili lahko glede kakovosti krme odlični.

Število glav goveje živine, ki je leta 1955 doseglo 4608, se je zmanjšalo — kljub precejšnjim zneskom, ki jih je država vložila za «napredek» živinoreje — v letu 1960, na 3762 in konec leta 1963 na 3250.

Vzrok tega pojava, ki ob naglem večanju povpraševanja stalno zmanjšuje ponudbo, je iskati v neekonomičnosti živinoreje pri sedanjih pogojih zlasti pa pri reji mlekaric zaradi prenizke cene mleka v hlevu.

Zato je nujno dvigniti ceno mleka pri izvoru, tako da se vsaj približa meji, ko se živinoreja sploh še izplača. V perspektivi pa so nujne pobude, ki naj omogočijo zmanjšanje proizvodnih stroškov s podpiranjem razvoja zadružnih oblik pri proizvodnji in vstopu na trg.

Pridelek grozdja znaša okrog 80.000 stotov letno, kar ustreza več kot 50.000 hektolitrom vina zelo dobre kakovosti. Toda za dvig pridelka je treba proučiti in rešiti, poleg preganjanja potvorb, predvsem tista vprašanja, ki se tičejo poljskih poti (na pr. dolgoletni problem Kontovela, pa tudi Miljskih hribov) in vode za namakanje (študija o vodnem toku Glinščice, umetna jezerca).

Podobna vprašanja zadevajo tudi vrtnarstvo in cvetličarstvo, ki sta dali leta 1963 kar 528 milijonov 960 tisoč lir, oziroma 62 milijonov lir bruto prodanega pridelka.

Treba bi se bilo dotakniti tudi bolečega pojava razlastitev, ki so na žalost do sedaj prvenstveno prizadele najbolj rodovitna zemljišča, prikladna za specializirane kulture, kar je imelo škodljiv vpliv na podjetnost najbolj naprednih kmetov, zaradi strahu pred nevarnostjo možnih bližnjih razlastitev.

Če opazujemo z malo širšega gledišča probleme gospodarskega načrtovanja v naši deželi, lahko ugotovimo, da je delovna sila zaposlena v kmetijstvu v tržaški pokrajini že občutno pod 10 odstotki vse delovne sile. (Profesor Gualfardo Piccoli, načelnik ravnateljstva za kmetijstvo in gozdarstvo pri vladnem generalnem komisariatu jo je ocenil leta 1961 na 15.000 enot, ki so se prvenstveno ukvarjale s kmetijstvom, čeprav so bili kdaj in delno zaposleni tudi v kakem drugem sektorju.) Goriška pokrajina ima podobne značilnosti. Medtem pa izkazuje videmska precejšen presežek kmečke delovne sile glede na raven, ki jo predvidevajo načrti državnega programiranja; zato je potrebno, da se ta delovna sila zaposli v drugih gospodarskih panogah.

Zaradi tega ugodno sprejemamo usmeritev industrijskega razvoja v tem smislu, da se naše mesto, kot pravilno ugotavlja poročilo, ne zaduši v «ovratniku» industrijskih obratov na Krasu, ali da se ne prejudicirajo možnosti razvoja turizma na obalah naše pokrajine.»

ZARADI ULBRICHTOVEGA OBISKA V KAIRU

Vedno večja napetost v odnosih med Zahodno Nemčijo in ZAR

Bonn dobavlja večje količine orožja Izraelu - Izraelska vojaška delegacija obiskala vojno šolo v Zahodni Nemčiji - Brandtove izjave

BONN, 1. — Državni podtajnik von Hase je na današnji tiskovni konferenci sporočil, da se je kancler Erhard razgovarjal z voditelji parlamentarnih skupin, zastopanih v Bundestagu, to je demokristjanov, liberalcev in socialdemokratov. Še prej je skupno s člani vlade proučil poročilo, ki ga je bil poslal bonski poslanik v Kairu o včerajšnjem razgovoru z Naserjem. Na tem razgovoru je bonski poslanik Federer govoril o napovedanem obisku Ulbrichta v Kairu. Von Hase je izjavil, da so sklenili poklicati poslanika v Bonn, da se posvetujejo z njim, in da bo odpotoval iz Kaira «v najkrajšem času».

Von Hase ni hotel povedati točnega dneva, ko bo poslanik Federer prišel v Bonn. Prav tako ni hotel povedati, ali se bo Federer vrnil v Kairo ali ne. Dejal je, da je položaj «resen».

Zatem je von Hase izjavil, da so diplomatski predstavniki Zahodne Nemčije te dni v stiku z vladami arabskih držav, da jim pojasnijo «negativen» pomen, ki bi ga vsak korak nasproti Vzhodni Nemčiji — kakor ga je začel Naser — imel do «tradicionalnega prijateljstva z Bonnom».

Na vprašanje, kakšen je pomen vabila Ulbrichtu, naj obišče Kairo, je von Hase izjavil, da «ni moč pozabiti, da je Ulbricht dedni sovražnik nemške združitve» in da zaradi tega je «vsako prijateljsko razpoloženje do njega hkrati dejanje majhnega upoštevanja zvezne republike». Zatem je zanikal informacije iz Washingtona, da je Bonn poslal v Izrael količino tankov vrste «M-48». Novice o teh pošiljkah orožja so objavili številni ameriški in nemški časopisi.

Časnikarji so von Haseja spraševali v zvezi s člankom, ki ga objavlja zahodnonemški tednik «Der Spiegel», ki pravi med drugim, da se je kancler Adenauer leta 1960 obvezal s tedanjim predsednikom izraelske vlade Ben Gurionom, da bo Zahodna Nemčija dobavila Izraelu orožje v vrednosti 320 milijonov mark (50 milijard lir). List trdi, da je Zahodna Nemčija izročila do 31. decembra 1964 za dvesto milijonov mark vrednosti orožja. Med tem orožjem so protitankovski topovi, aparati za radiokomunikacije, 290 tankov ameriške proizvodnje, manjše število oklepnih avtomobilov, pet nemških torpednih čolnov in več lovskih letal. Dalje pravi list, da sta Erhard in Eškol določila za to pomlad sestanek v Ženevi, na katerem bi se dogovorila o odprtju zahodnonemškega konzulata v Tel Avivu in o nadaljnjem dobavljanju nemškega orožja Izraelu.

«Der Spiegel» pravi dalje, da to ni glavni vzrok zaskrbljenosti Naserja. Bolj ga zaskrblja novica, da je 12. januarja letos posebna komisija izraelskih častnikov obiskala vojno šolo Bundeswehra v Münsteru, kjer se preizkuša novi nemški tank, težak štirideset ton, imenovan «Leopard». Isti častniki so se baje sporazumeli, da bo Zahodna Nemčija odstopila Izraelu eno podmornico. Prav zaradi tega se je po mnenju omenjenega lista Naser odločil, da povabi Ulbrichta v Kairo, da opozori Bonn na nevarnost dvolične politike na Bližnjem vzhodu.

Zahodnoberlinski župan Willy Brandt je v intervjuju agenciji «France Presse» obrazložil stališče socialdemokratske stranke do glavnih vprašanj, ki zdaj zanimajo Zahodno Nemčijo. Izjavil je v glavnem: 1. Zahodna Nemčija mora sodelovati pri pripravi in izvajanju zahodne strategije, vštevši jedrske strategije. Če je po mnenju Sovjetske zveze to preveč nevarno, bi bilo logično, da predlaga drugačno politično rešitev za rešitev nemškega vprašanja. 2. Poskus rešitve nemškega vprašanja v evropskem okviru postopnega zbližanja z državami vzhoda, bi bil samo ena od dveh komponent v odnosih med Vzhodom in Zahodom. Druga komponenta so sovjetsko ameriški odnosi. 3. Zahodnonemška socialdemokratska stranka se lahko strinja s tem, da se zahodnoevropska politična enotnost uresniči na podlagi medvladne formule, če ni moč drugače, toda s pogojem, da se že integrirani organizmi ohranijo. 4. potrebno je, da Zahodna Nemčija govori s Poljsko in z ostalimi svojimi vzhodnimi sosedi, toda najvažnejše je, da govori s Sovjetsko zvezo.

Neuspel upor v Laosu

VIENTIAN, 1. — Sinoči je skupina mladih laoških desničarskih častnikov skušala zrušiti sedanjo vlado. Polastila se je radijske postaje v Vientianu in javila, da je izvršila državni udar. Upor je vodil polkovnik Bounleut Sykosy. Izjavil je, da upor ni političnega značaja in da hočejo samo «okrepiti vojsko». Uporniki so trdili, da nočejo zrušiti vlade Suvane Fume. Ustanovili so «revolucionarni odbor», o katerem so izjavljali, da se namerava boriti proti «neredu v Vientianu» in proti «nesposobnosti v vojaškem visokem poveljstvu».

Suvana Fuma je sklical v svojo rezidenco voditelje upora, ki so nato umaknili svoje čete s položajev, ki so jih bile zasedle v Vientianu. V glavnem je šlo za nasprotja med dvema skupinama desničarskih sil. Po današnjem razgovoru Suvane Fume z voditelji upora so se ti odpovedali svojemu poskusu za državni udar, ki je tako propadel.

Politični opazovalci izjavljajo, da je treba današnji poskus upora pripisati sporu med dvema predstavnikoma desničarskih vojaških krogov, ki sta general Kuprasit in general Fumi Nosavan. Po današnjih pogajanjih v predsedstvu vlade je general Kuprasit izjavil, da je šlo pravzaprav za «kreganje v družini».

Romunija - Francija

PARIZ, 1. — Francoski finančni minister bo odšel 5. februarja na obisk v Bukarešto, kjer bo ostal do 9. februarja. Podpisal bo francosko-romunski trgovinski sporazum, ki je bil parafiran decembra v Parizu. Sporazum, ki je bil sklenjen za pet let, določa 60-odstotno zvišanje trgovinske izmenjave med obema državama.

DANES

V Rimu se je začelo včeraj že toliko časa napovedano zasedanje glavnega odbora krščanske demokracije, ki je brez dvoma eno najvažnejših po zadnjem kongresu, ko so izvolili vodstvo, sestavljeno iz večinske dorotejske struje. Včeraj pa je politični tajnik Rumor predlagal izvolitev enotnega vodstva, ki bi moralo biti očitno sestavljeno iz predstavnikov vseh struj.

Med mednarodnimi dogodki pa je morda med najvažnejšimi izjava predsednika kitajske vlade, da «Kitajska nima nobenega namena vstopiti v Združene narode, tudi če bi bila sprejeta». Nič manj važna pa ni njegova izjava, da Kitajska nasprotuje pripravljalnemu sestanku za mednarodno konferenco komunističnih strank, ki je bila sklicana za 1. marca letos, češ da sovjetski voditelji nadaljujejo s politiko Hruščova.

V Laosu je skupina mladih laoških desničarskih častnikov skušala zrušiti sedanjo vlado, toda njen predsednik Suvana Fuma se je s častniki pogovoril, tako da so umaknili svoje čete s položajev, predvsem okrog radijske postaje, tako da je državni udar propadel. Opazovalci so prepričani, da gre za nasprotja med dvema skupinama desničarskih sil.

V središču pozornosti svetovnega javnega mnenja je tudi pisanje sovjetskega tiska, da bi moral sedaj najprej predsednik Johnson obiskati Sovjetsko zvezo, vendar pa predstavnik Bele hiše na zadevno vprašanje novinarjev včeraj ni hotel odgovarjati. Veliko zanimanje vlada tudi za napovedani obisk sovjetskega vladnega predsednika Kosigina v Severnem Vietnamu. Med zahodnimi komentarji je zanimiv predvsem tisti, v katerem je rečeno, da bi morebitna zamenjava kitajskega s sovjetskim vplivom v Severnem Vietnamu utegnila biti pozitiven element glede morebitne sporazumne rešitve spora. V tajnost pa je zavit tridnevni obisk Brežnjeva in Podgornega na Madžarskem, za katerega se je šele včeraj zvedelo.

V vsem naprednem svetu je povzročila veliko ogorčenje vest, da je bil v ZDA aretiran včeraj Nobelov nagrajenec za mir Martin Luther King, skupno z drugimi tristo črnci med demonstracijo proti sklepu krajevnih oblasti v državi Alabama, ki hočejo črncem s posebnimi «izpiti» preprečiti vpisovanje v volilne sezname.

Vse kaže, da je kljub bonskemu opominu Naser sklenil povabiti vzhodnonemškega voditelja Ulbrichta na uraden obisk v Kairo. Naser hoče s tem vabilom opozoriti Bonn na nevarnost dvolične politike na Bližnjem vzhodu, ker je bonska vlada — kot piše zahodnonemški tednik «Der Spiegel» —, izročila do konca lanskega leta izraelski vladi za 200 milijonov mark vrednosti orožja, prejšnji mesec pa so izraelski častniki baje že dosegli sporazum, da bo Bonn odstopil Izraelu podmornico in morda tudi nove štiridesettonske tanke «Leopard».

JUGOSLAVIJA-GRČIJA

Papandreu prispel v Beograd SFRJ in evropska gosp. skupnost

Danes bodo prvi razgovori Stambolić-Papandreu in sprejem pri Titu
Ratifikacija jugoslovansko-grškega sporazuma o dvolastniških posestvih

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Na vabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Petra Stambolića je prispel danes na štiridnevni uraden obisk v Jugoslaviji grški predsednik vlade Georgios Papandreu v spremstvu zunanjega ministra Stavrosa Kostopulosa in 16-članske delegacije. Na beograjskem letališču, kjer so grškim gostom priredili prisrčen sprejem, so Papandreuja in Kostopulosa pozdravili predsednik zveznega izvršnega sveta Peter Stambolić, državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović in druge visoke jugoslovanske osebnosti.

Jugoslovanska javnost pozdravlja obisk predsednika Papandreuja, v katerem vidi pobudnika prijateljskih in dobrososedskih odnosov med FSR Jugoslavijo in Grčijo, ki temelje na politiki miroljubne koeksistence, na nacionalnih interesih Jugoslavije in Grčije in interesih miru. Jugoslovansko-grški odnosi so, odkar je na položaj predsednika prišel Papandreu, dobili novo konkretno vsebino. Spričo njegovega realističnega gledanja na razvoj odnosov s sosednimi državami vlada v Beogradu prepričanje, da bodo razgovori, ki se bodo pričeli jutri, pomenili novo etapo v napredku odnosov med obema državama in prispevali k izboljšanju ozračja na Balkanu. To prepričanje temelji tudi na njegovi najnovejši izjavi novinarjem pred odhodom iz Aten, ko je poudaril tradicionalno prijateljstvo in tesno sodelovanje med Jugoslavijo in Grčijo in opozoril na pomen nedavno podpisanega grško-bolgarskega sporazuma o sodelovanju. Poleg vprašanj z neposrednega področja grško-jugoslovanskih odnosov in aktualnih mednarodnih vprašanj bodo med razgovori proučili tudi ciprsko vprašanje, o katerem imata obe vladi enake poglede.

Papandreuja, ki je danes popoldne s člani svoje delegacije položil venec na grob neznanega junaka na Avali, bo jutri opoldne skupno s člani njegove delegacije sprejel predsednik republike Tito, ki bo visokega gosta in ostale člane spremstva zadržal na kosilu. Pred kosilom se bodo v palači zveznega izvršnega sveta pričeli politični razgovori med Papandreujem in Petrom Stambolićem in njunimi sodelavci. Razgovori se bodo nadaljevali pojutrišnjem. Jutri popoldne bo delegacija obiskala industrijo traktorjev in motorjev v Rakovici, zvečer pa bo Papandreu priredil v hotelu «Metropol» slovesen sprejem v čast predsedniku zveznega izvršnega sveta Petru Stamboliću.

Zvezni svet je v soboto med drugim ratificiral sporazum o izmenjavi dvolastniških posestev med Jugoslavijo in Grčijo. Po tem sporazumu, ki je bil podpisan novembra lani v Atenah, postanejo dvolastniška posestva last jugoslovanske oziroma grške vlade. Grška vlada bo plačala jugoslovanski vladi pavšalni znesek na račun razlike med skupnimi površinami jugoslovanskih in grških posestev. Vsaka vlada bo sama uredila vprašanje izplačila odškodnine svojim državljanom za posestva, ki so postala s tem sporazumom last sosedne države. Dogovorjeno je bilo tudi, da bo grška vlada ukinila ukrep, ki je grškim državljanom omejeval mali obmejni promet na podlagi sporazuma, ki je bil podpisan 18. julija 1959.

Tanjug objavlja, da so bili od 25. do 29. januarja v Brusilju tehnični razgovori med jugoslovansko delegacijo, ki jo je vodil načelnik oddelka v zveznem tajništvu za zunanjo trgovino dr. Petar Tomić, in delegacijo evropske gospodarske skupnosti pod vodstvom Wolfganga Ernsta, ravnatelja v glavnem ravnateljstvu za zunanje zadeve o razvoju blagovne izmenjave med Jugoslavijo in evropsko gospodarsko skupnostjo. Razgovori so se nanašali na nekatere vrste blaga skupnega interesa. Pri tem so ugotovili, da bi bilo koristno, da se podrobno proučijo vprašanja izmenjave teh izdelkov. Predvideva se, da se bodo zadevni razgovori med obema delegacijama v kratkem nadaljevali.

B. B.

Nakazuje se možnost novih stikov med ameriškimi in sovjetskimi voditelji

Ameriški poslanik se o tem posvetuje v Moskvi - V Washingtonu skrbno spremljajo razvoj v zvezi z obiskom Kosigina v Severnem Vietnamu - 15. maja na Dunaju zunanji ministri štirih velesil

WASHINGTON, 1. — Predstavnik Bele hiše je davi izjavil, da je ameriška uprava zelo zadovoljna zaradi ugodne reakcije sovjetskega tiska na vabilo predsednika Johnsona sovjetskim voditeljem, naj obiščejo ZDA.

Na današnji tiskovni konferenci je predstavnik George Reedy komentiral nedavni uvodnik «Pravde» o perspektivah sestanka na visoki ravni. Izjavil je, da ameriški poslanik v Moskvi proučuje to zadevo s sovjetskimi oblastmi. Na vprašanje, kaj misli o pisanju nekega sovjetskega časopisa, da bi moral Johnson obiskati Sovjetsko zvezo, ni hotel predstavnik odgovoriti. Na podlagi protokola bo moral namreč ameriški predsednik vrniti obisk Hruščova v ZDA leta 1960.

Glede morebitnega sestanka med Jonhsonom in sovjetskimi voditelji pa dvomijo funkcionarji ameriškega državnega departmaja, da bi moglo do njega priti pred mednarodno komunistično konferenco, ki je določena za 1. marca v Moskvi.

V ameriških krogih z velikim zanimanjem spremljajo tudi sporočilo, da bo predsednik sovjetske vlade Kosigin obiskal Severni Vietnam. V teh krogih pravijo, da bi morebitna tesnejša povezava med Sovjetsko zvezo in Severnim Vietnamom ustvarila novo negotovost v zvezi z ameriško intervencijo na tem področju, toda hkrati bi mogla nuditi novo področje za dejavnost diplomacije. Zamenjava kitajskega vpliva s sovjetskih bi utegnila biti pozitiven element glede morebitne sporazumne rešitve spora.

Avstrijsko zunanje ministrstvo javlja, da so zunanji ministri Sovjetske zveze, Velike Britanije, Francije in ZDA sprejeli vabilo zunanjega ministra Kreiskega v imenu avstrijske vlade, naj se kot predstavniki štirih držav, ki so podpisale avstrijsko državno pogodbo, udeležijo proslav, ki bodo 15. maja na Dunaju ob 10. obletnici te pogodbe.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da navzočnost štirih zunanjih ministrov na Dunaju ne bi smela nuditi priložnosti za konkretne razgovore, ker gre za navadno ceremonijo.

V ameriških krogih poudarjajo, da bo Dean Rusk posvetil prvo polovico maja vrsti potovanj v Zahodno Evropo in se bo verjetno tudi na kratko udeležil sestanka zunanjih ministrov Vzhoda in Zahoda na Dunaju.

V istih krogih so mnenja, da bo Dean Rusk zelo verjetno obiskal okoli 8. maja Finsko in morda še nekatere države Zahodne Evrope. Poudarja se, da so ta Ruskova potovanja v tujino povezana s poznejšimi potovanji predsednika Johnsona, ki je izrazil željo, da letos obišče Evropo in Južno Ameriko.

Program določa obisk nasadov bombaža in obiske v raznih krajih Etiopije. Kraljica Elizabeta bo nato odpotovala v Sudan na uraden obisk.

Kraljica Elizabeta v Adis Abebi

ADIS ABEBA, 1. — Angleška kraljica Elizabeta in Edinburški vojvoda sta prispela danes z letalom na osemdnevni uraden obisk v Adis Abebo. Na letališču ju je sprejel cesar Haile Selasie skupno s člani vlade in z najvišjimi predstavniki oblasti.

Čuenlajev napad na sovjetske voditelje

DJAKARTA, 1. — Predsednik kitajske vlade Čuenlaj je izjavil v intervjuju indonezijski agenciji Antara, da Kitajska absolutno nasprotuje pripravljalnemu sestanku za mednarodno konferenco komunističnih strank, ki ga je sklicala sovjetska komunistična stranka za 1. marca. Dejal je, da sedanje sovjetsko vodstvo še dalje deluje na podlagi načel Hruščova.

Dalje je Čuenlaj izjavil, da Kitajska nima nobenega namena vstopiti v Združene narode, «tudi če bi bila sprejeta». «Rastli smo izven te svetovne organizacije, je dejal Čuenlaj, in smo dobro živeli.»

Kitajski «Ljudski dnevnik» piše danes, da je potrebno reorganizirati Združene narode. Pri tem ponavlja, da je ta organizacija pod nadzorstvom ZDA in da to dejstvo spodbuja borbo narodov za njeno reorganizacijo.

Indonezijski zunanji minister Subandrio, ki se je vrnil sinoči v Djakarto, je izjavil, da vojaški sporazum med Kitajsko in Indonezijo ne vključuje pomoči v obliki orožja, vojaškega materiala ali vojakov. Dodal je, da se sploh ni govorilo o kitajski vojaški pomoči Indoneziji. Zatem je Subandrio pozval vse države jugovzhodne Azije, naj sodelujejo s Kitajsko v politiki dobrega sosedstva,„ če se hoče, da bi varnost in mir vladala na tem delu sveta. «Mi, je dodal Subandrio, nevodimo t•e politike, ker se bojimo komunizma, temveč ker gre za pravilno politiko.»

Luther King aretiran

SELMA, 1. — Nobelov nagrajenec za mir Martin Luther King je bil aretiran skupno z drugimi 300 črnci, ko je vodil demonstracijo proti sklepu krajevnih oblasti, da odrečejo volilno pravico črncem.

Luther King je poslal poziv predsedniku Johnsonu, vrhovnemu sodišču ZDA in guvernerju države Alabama Wallaceju, s katerim jih poziva, naj «napovedo vojno napadu in totalitarizmu v naši deželi». King je izjavil, da odločno nasprotuje izpitu, kateremu bi hoteli podvreči črnce v Alabami, preden jih vpišejo v volilne sezname. «Ti izpiti, pravi King, so tako težki in tako smešni, da sam Warren (predsednik vrhovnega sodišča) ne bi mogel odgovoriti na nekatera vprašanja.»

Brežnjev obiskal Budimpešto

BUDIMPEŠTA, 1. — Prvi tajnik CK KP SZ Leonid Brežnjev in član prezidija Nikolaj Podgorni sta v petek odpotovala na «tajen obisk» na Madžarsko, sinoči pa sta se vrnila v Moskvo. To poroča danes madžarska agencija MTI. Sovjetska voditelja sta prišla v Budimpešto na vabilo vodstva madžarske komunistične stranke in sta se tam sestala s Kadarjem ter z drugimi madžarskimi voditelji.

ZANIMIVO IN PRIZADETO SODELOVANJE ŠTEVILNIH DELEGATOV

V soboto v Celovcu pomemben občni zbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem

Občni zbor je osvojil «Program o narodno-političnih kulturnih in gospodarskih vprašanjih slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem» - Pozdrav predsednika SKGZ Raceta

V soboto je bil v Celovcu v prostorih tamkajšnje Delavske zbornice občni zbor «Zveze slovenskih organizacij na Koroškem», ki je bil še zlasti pomemben, saj se je vršil v jubilejnem letu: ob 20. obletnici osvoboditve Avstrije, 10. obletnici podpisa državne pogodbe, 10. obletnici ustanovitve «Zveze slovenskih organizacij na Koroškem» in 10. obletnici Spomenice koroških Slovencev, ki sta jo sestavili enotno obe najpomembnejši zvezi in predložili vladi.

Na občnem zboru se je zbralo iz raznih, tudi oddaljenejših krajev, okoli 75 delegatov, ki so pozorno spremljali poročila odbora ter živo in prizadeto sodelovali v razpravi. Predsednik upravnega odbora Zveze dr. Franci Zwitter je uvodoma pozdravil vse navzoče in med drugim člana glavnega odbora SZDL Slovenije Dragota Druškoviša, predsednika občinskega odbora SZDL občine Kranj Vilija Tomata predsednika SKGZ Borisa Raceta in tajnika SKGZ Bogota Šamso.

Poročilo o delovanju Zveze v zadnjem letu je podal podpredsednik Janko Ogriz, ki je ugotovil, da je poročilo razmeroma kratko, saj se nanaša samo na poslovno dobo od 21.12.1963, ko so sklenili, da bodo priredili večdnevno posvetovanje, na katerem bodo podrobneje pregledali delovanje in smernice Zveze in kar je predstavljalo osnovo za sestavo «programa Zveze slovenskih organizacij o narodno-političnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem».

Ta «Program» je podrobneje obrazložil predsednik dr. Franci Zwitter ob zaključku občnega zbora, na kar je občni zbor program soglasno sprejel. Program uvodoma ugotavlja, da izhaja koncepcija manjšinske politike iz stališča, da je rešitev narodnostnih vprašanj v prvi vrsti notranja zadeva posamezne države in njene družbe. Pri tem pa ni mogoče prezreti dejstva, da v konkretnem koroškem primeru obstaja mednarodna konvencija, ki zahteva pri obravnavanju odprtih vprašanj tudi določeno upoštevanje zunanje političnih aspektov.

Izhodišče zahtev je spomenica koroških Slovencev z dne 11. oktobra 1955, ki je nastala na skupenm posvetu obeh centralnih organizacij koroških Slovencev in ki je bila izročena zvezni vladi na Dunaju. V programu se ugotavlja, da je bilo v zadnjih desetih letih na tej osnovi doseženih nekaj uspehov in več ali manj pozitivno rešenih nekaj vprašanj v zvezi s položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Prav tako pa ni mogoče prezreti, da so bili koroški Slovenci postavljeni pred nekatera izvršena dejstva, ki so nasprotna duhu, v katerem je bila spomenica zasnovana in sestavljena. Gre predvsem za odpravo naprednega sistema splošnega dvojezičnega šolstva na ozemlju, kjer Slovenci avtohtono prebivajo skupaj s sodeželani nemškega jezika.

Program je razdeljen v več poglavij. V poglavju «narodno-politični pogledi in smotri» se ugotavlja, da je osnova narodno-politične koncepcije dosledna ugotovitev, da so koroški Slovenci avstrijski državljani, ki imajo do države enake obveznosti, kot vsi ostali državljani, katerim pa gredo tudi enake pravice kot vsem ostalim. Iz tega načela so se pred desetimi leti odločili, da formalno ne tvorijo več lastne politične organizacije, temveč se vključijo v splošno avstrijsko družbeno dogajanje.

V zvezi s tem bodo stremeli, da pozitivno in ustvarjalno sodelujejo na vseh področjih družbenega dogajanja pri oblikovanju politične volje v avstrijskih demokratičnih strankah v občini, deželi in državi, v stanovskih združenjih, v sindikalnem gibanju, v drugih družbenih organih, v upravi pa tudi v kulturnem in gospodarskem prizadevanju dežele in države. Na drugi strani pa pričakujejo, da večinski narod tudi s svoje strani prizna in upošteva lojalno vključevanje, ne pa da zavira iz nesodobnih šovinističnih predsodkov potrebni razvoj k strpnosti in medsebojnemu zbliževanju v korist demokratičnega razvoja v deželi.

Program se nato sklicuje na razna pisana zagotovila, kot je to državna pogodba, določila senžermenske pogodbe in člen 19. državnega temeljnega zakona ter druga ustavna določila, ki uzakonjujejo izrecno možnost soodločanja pri zadevah, ki se nanašajo na bistvena vprašanja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. V tej zvezi odločno odklanjajo tako imenovano ugotavljanje manjšine, ker pomeni v bistvu nevarno diskriminacijo in poskus ogrožanja in likvidacije manjšine.

Ozemlje s slovenskim in mešanim prebivalstvom je poznano in priznano, zaradi česar se v «Programu» zahteva priznanje prisotnosti slovenskega prebivalstva tudi v javnih topografskih napisih, na označbah uradov in v ustvaritvi legalne možnosti, da se slovenski človek v poslovanju z oblastmi lahko poslužuje slovenskega jezika. V tej zvezi zahtevajo razširitev zakona o uporabi slovenskega jezika na sodiščih še na druge sodne okoliše ter da je treba dvojezične uradnike, podobno kakor učitelje, stimulirati, z dodatki k plači.

Izkušnje zlasti v zadnjem desetletju so pokazale, da formalno zajamčena enakopravnost posameznega pripadnika narodnostne skupine ne zadostuje, če ni zaščitena tudi skupina kot celota. Zato zahtevajo koroški Slovenci v smislu člena 19. temeljnega državnega zakona zaščito in enakopravno upoštevanje slovenske narodnostne skupnosti kot celote in da se priizna obema slovenskima centralnima organizacijama formalno pravno status zakonitih predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, kar v bistvu pomeni samo legalizacijo dejanskega stanja in dosedanjega ukrepanja. V tem okviru je tudi osnovana zahteva, da se formira stalna komisija iz predstavnikov zvezne in deželne vlade ter obeh centralnih slovenskih organizacij, ki bi ugotovila dejansko stanje, iskala možnosti sporazumnih rešitev in dala primerne predloge zvezni ali deželni vladi, da jih posreduje pristojnim zakonodajnim organom v pretres in sklepanje.

Daljši odstavek tega poglavja je posvečen vzdrževanju živih stikov z matičnim narodom ter vsestranskemu dobrososedskemu sodelovanju med Koroško in Slovenijo, saj kaže povojni razvoj, da široko odprta meja ni več ločnica med narodi, temveč obratno odpira možnosti širokih osebnih in družbenih stikov ter vsestransko oplaja in bogati družbeno skupnost na stikališču sosednih narodov.

Naslednje poglavje «Programa» je posvečeno «kulturnim pogledom in smotrom», kjer se obravnavajo predvsem šolska vprašanja in kjer ugotavljajo demokratičnost obvezne dvojezične šole tako za otroke narodne manjšine kot za otroke večinskega naroda. V tej zvezi zahtevajo izpremembo manjšinskega šolskega zakona, dokler pa do take spremembe ne pride, dosledno izvajanje veljavnega šolskega zakona, da bo dejansko zagotovljen vsem slovenskim otrokom pouk materinščine. Kritizira se sistem prijavljanj in ugotavlja, da najmanj dve tretjini otrok nista prijavljeni k dvojezičnemu pouku in s tem ne uživata pravice in ugodnosti osnovnega pouka v materinščini. Program opozarja na vrsto pomanjkljivosti in predvsem na pojave, da se slovenščina odriva na zadnje ure, na rešitev vprašanja učbenikov, predmetnike in podobno.

Posebno poglavje predstavlja srednje in strokovno šolstvo, kjer se zahtevajo ustrezni prostori za državno gimnazijo in ustanovitev ustreznih strokovnih zavodov.

V okvir tega poglavja spadajo tudi napori ljudsko-prosvetnih organizacij in zahteve, da te napore državna oblast podpre tudi s primernimi podporami.

Zadnje poglavje se nanaša na gospodarska vprašanja in napore slovenskih organizacij, da podpro prizadevanje slovenskih kmetov ter drugih pridobitnih krogov, na združevanje v zadružnih ustanovah in vključevanje delavcev v te napore.

Program zaključuje z nekaterimi sklepi organizacijskega značaja in med njimi predvideva ustanovitev posebnega študijskega in dokumentacijskega oddelka, ki bo imel nalogo zbrati in proučiti vse gradivo, pa tudi vse pozitivne izkušnje. Prav tako je v načrtu ustanovitev pravne in davčne poslovalnice, ki bo lahko nudila dragoceno pomoč.

Omenili smo že, da sta bila na občnem zboru prisotna tudi predstavnika SKGZ in je v imenu te sorodne organizacije Slovencev, ki živimo v Italiji, občni zbor pozdravil predsednik Boris Race. Ugotovil je vrsto sličnosti med položajem Slovencev v Italiji in Slovencev v Avstriji. V obeh primerih obstajajo različni pozitivni predpisi in zagotovila, ki predstavljajo nekake «železne obveznosti», ki pa se pogosto izigravajo in smo Slovenci v Italiji glede teh vprašanj precej na slabšem kot koroški Slovenci. Za manjšini je tudi značilno, da iščeta pot za mirno sožitje, za ustvarjanje pogojev za mirno reševanje vprašanj. V teh težavnih naporih sta v marsičem uspeli, saj je ustvarjeno boljše prijateljsko ozračje, ki je tudi pogoj za nadaljnji napredek.

V razpravi in v uvodnem poročilu o delovanju Zveze v zadnjem letu je bilo navedenih več konkretnih primerov reševanja vprašanj, pa tudi obstoječih vprašanj. Tako je bilo ugotovljeno, da so bila nekatera vprašanja na osnovi skupnega nastopa Zveze slovenskih organizacij in katoliško usmerjenega Narodnega sveta koroških Slovencev ugodno rešena. V ta okvir zlasti spada imenovanje okrajnega šolskega nadzornika za pouk slovenščine, s čemer se bo pouk slovenščine, s čimer se bo pouk slobil na to odgovorno mesto imenovan in usposobljen slovenski šolnik. Ta, in drugi primeri, pričajo o učinkovitosti doslednega skupnega nastopanja manjšinskih organizacij, kadar gre za skupne narodnoobrambne interese in lahko služijo našim tržaškim ter goriškim katoliškim krogom za vzgled, saj se ti krogi vsakemu skupnemu nastopu izogibajo.

Zanimiv je bil tudi primer, ki ga je navedel slovenski podžupan iz Pliberka, kjer je lokalna skrajno nacionalistična organizacija zgradila «Grenzlandheim» (obmejni dom) in to na občinskem zemljišču. Občino je imela povojna leta v rokah desničarska «ljudska stranka», zaradi česar se niso niti toliko potrudili, da bi pravočasno izvršili prepis zemljišča. Sedaj pa je občina v rokah socialdemokratov (na tej listi je bil izvoljen tudi slovenski podžupan) in je prišlo na dnevni red tudi vprašanje zemljišča, kar so skušali rešiti s kompromisom, da mora biti dom odprt za vse prebivalce in tudi za slovenske prebivalce in kar zahtevajo, da se vključi v pogodbo. Podobno zahtevo — da mora biti dom odprt tudi za Slovence — je že vključila deželna vlada, ko je dala za gradnjo doma svojo podporo. Primer govori o odnosu občinskih in zlasti deželnih oblasti do slovenskega prebivalstva in o določeni demokratični doslednosti, ki si jo pri nas, kljub napredku v tej smeri, niti misliti ne moremo.

Splošni vtisi z občnega zbora izredno pomembne slovenske organizacije na Koroškem so zelo povoljni. Zveza slovenskih organizacij je živ organizem, ki vključuje nekatere zelo važne organizacije in med njimi Slovensko prosvetno zvezo, Zadružno zvezo, Zvezo bivših partizanov, Zvezo mladine, Zvezo žena, šolsko društvo, Planinsko društvo, Fizkulturno zvezo in druge. Seveda so prišle na dan tudi nekatere kritične pripombe in zlasti v zvezi z vključevanjem mladine in nujnostjo splošnih naporov, da se okrepi delovanje med mladino, ki lahko edina predstavlja zdrav kader za nadaljnji razvoj.

Slovenci, ki živimo v Italiji, se premalo zanimamo za bogato problematiko koroških Slovencev in bi bili tesnejši medsebojni stiki, izmenjava izkušenj in vsestransko sodelovanje brez dvoma koristni. Zato sta se tudi predstavnika SKGZ po občnem zboru dogovorila s predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, da bomo vzpostavili tesnejše stike in se konkretno dogovorila, da se priredijo še v letošnji sezoni predavanja o teh vprašanjih, da pride do nastopa slovenskih koroških kulturnih skupin v Kulturnem domu ter do poglobljenega razgovora med SKGZ in zvezo slovenskih organizacij.

BOGO SAMSA

Po zmagi v Sanremu je Bobby Solo trčil s simpatično pevko ameriških Minstrels z željo, da bi njih pesem «Se piangi, se ridi» imela mnogo uspeha

Rudolf Hess, ki ima 70 let računa, da lahko kmalu umre

BERLIN, 1. — Prvič v osemnajstih letih, odkar je zaprt v zaporu Spandau, je bivši namestnik Hitlerja Rudolf Hess pristal na to, da sprejme kakega obiskovalca. Vse doslej je odklanjal, da bi kogar koli sprejel, z ženo in sinom vred.

Včeraj pa je Hess, ki ima 70 let in ki še vedno veruje v Hitlerja, sprejel svojega odvetnika Seidla ter mu izjavil, da hoče napraviti testament, ker se boji, da bo umrl. Dejstvo, da se Hess boji, ni nič presenetljivo za zavezniške funkcionarje v zaporu Spandau. Hess je namreč hipohonder in se neprestano pritožuje zaradi zdravja izmišljene bolezni.

Leta 1941 je Hess pobegnil v Anglijo, kar je povzročilo tedaj velikansko senzacijo. Ko se je izvedelo, da se je hotel pogajati za premirje med Londonom in Berlinom, ga je Hitler označil za «blaznega vizionarja». V Nuernbergu, kjer je bil oktobra 1964 obsojen na dosmrtno ječo, je Hess res ves čas kazal znake duševne neuravnovešenosti in v zaporu Spandau je vztrajal pri skoraj absolutnem molku, ki ga je prekinil samo, kadar je povzdigoval Hitlerja, ali pa če je zapel dve tri besede iz kake nacistične himne.

Da je imel Hess razgovor s svojim odvetnikom, je sporočil dnevnik «Bildzeitung», ki navaja, da je bil Hess v govorilnici zapora s svojim odvetnikom v navzočnosti nekega častnika; o razgovoru, ki je trajal pol ure, so napravili zapisnik

Po razgovoru je dr. Seidl izjavil, da je po njegovem mnenju Hess duševno popolnoma zdrav. Vedeti je hotel predvsem, kako živita njegova žena in njegov sin in če se nahajata v težkem ekonomskem položaju. Drugih stvari in razgovora Seidl ni hotel povedati. Toda v nekaterih časnikarskih krogih v Berlinu domnevajo, da je bila — poleg testamenta — ena izmed glavnih točk razgovora možnost objave dnevnika, ki ga je baje Hess v teh osemnajstih letih napisal v jetnišnici Spandau. Kot pravi Seidl, bivši Hitlerjev namestnik noče prositi za pomilostitev, upa pa, da bi mogoče tudi njemu kazen spremenili, ko bodo izpustili Baldura von Schiracha in Alberta Speera; ta dva bi morali izpustiti prihodnje leto, ker bosta svojo kazen prestala. Hess je mnenja, da bi ga morali izpustiti že zaradi čisto praktičnih razlogov, češ za enega samega zapornika pač ne bodo vzdrževali naprej vse organizacije te jetnišnice, ki je že zdaj strašno draga. Tako so lani za vzdrževanje te ječe izdali 58 milijonov lir.

Potegnil jih je z «meteoritom»

BUDIMPEŠTA, 1. — Kar se blešči, ni vse... meteorit. To so ugotovili madžarski geologi, ki so povedali, da meteorit, katerega najdba je bila razglašena pred nedavnim, ni nič drugega kot šala nekega hudomušnega delavca iz Budimpešte. Ta je nekega dne z varilnim ognjem segreval neki kamen, ki se je razžarel ter tudi deloma spremenil obliko. Potem je nesel svojo «najdbo» v muzej ter trdil, da je stvar našel nekaj metrov globoko v zemlji. Pozneje je priznal svojo šalo, vendar pa šele tedaj, ko so kemiki z analizami uporabili več mesecev, da so ugotovili, da «meteorit» ni mogel prileteti izpod neba.

RIM, 1. — Ko je davi lastnik neke «bianchine» prišel k svojemu vozilu, da bi se odpeljal, je zagledal na zadnjem sedežu starejšega človeka mrtvega. Videti je bilo, da gre za nekega beračа, starega okrog 65 let, ki se je pač spravil v avto, da bi se zaščitil pred mrazom in tam zaspal.

Bled je tudi pozimi lep

Bilo bi napačno misliti, da je Bled pozimi manj lep kot poleti. Ko ga prekrije sneg, se vsepovsod v okolici nudi priložnost za smučanje. Ko jezero zamrzne, tedaj se tam prične drsanje, kegljanje na ledu in drugi športi. Kdor more, naj torej obišče Bled tudi pozimi!

PREHITRA VOŽNJA

Štirje delavci ubiti med vožnjo v Švico

Številne druge cestne nesreče

LECCO, 1. — Zaradi prevelike hitrosti se je na cesti proti švicarski meji zaletel avto «1100» v neki tovornjak. Vidljivost je bila popolna in cesta je bila prazna — razen omenjenih dveh vozil. Toda avto se je na ovinku pomaknil preveč na levo in je tako trčil v tovornjak, ki je prihajal z nasprotne strani.

Pri trčenju sta bila takoj mrtva moška, ki sta sedela na sprednjih sedežih, ostala dva pa sta umrla med prevozom v bolnišnico v Merate. Vozač in lastnik avtomobila Giuseppe Bertoletti je imel 27 let, poleg njega pa je sedel 61-letni Giuseppe Parinelli. Na sedežih zadaj pa sta bila 23-letni brat Bertolettija in 16-letni sin Parinellija. Vsi štirje so bili delavci in so bili na poti v Švico, kjer so bili zaposleni nekje pri Bernu. Doslej sta bila na delu pravzaprav samo prva dva, ki sta prišla na dopust za božič, sedaj pa sta se vračala eden z bratom drugi s sinom. Vsi so bili iz kraja Fonteno. To je vas v pokrajini Bergamo, kjer večina moških emigrira, da si poiščejo delo onstran meje.

VERONA, 1. — Pri nesreči, ki se je včeraj zvečer dogodila na hribovski cesti med Velo Veronese in Selva di Progno, sta izgubila življenje dva delavca, dva sta pa ranjena. Mogoče zaradi trenutne slabosti vozača je avto na ovinku zavozil s ceste ter se kotalil kakih dvajset metrov in se nato ustavil pri obcestnem kamnu na spodnji cesti. Med tem je dva potnika vrglo iz avtomobila, eden se pa z zlomljeno nogo ni mogel ganiti iz avtomobila. Drugi avtomobilisti so takoj odpeljali vse štiri v bolnišnico. Vozač in še eden, ki ga je vrglo iz avtomobila, sta takoj umrla; ostala dva sta pa v kritičnem stanju. Tistemu, ki mu je nogo zlomilo, so jo zdravniki potem odrezali.

LECCE, 1. — Na cesti Cavallino-Lecce je neki 37-letni motorist podrl nekega 52-letnega kolesarja. Obadva sta padla v jarek, kjer so ju nekateri avtomobilisti našli umirajoča. Po prevozu v bolnišnico sta oba umrla.

«Italijanski teden» maja v Münchnu

BONN, 1. — V Muenchnu bo od 8. do 16. maja «italijanski teden». V tem času bo tekmovanje za najlepšo izložbo, posvečeno Italiji. Za tekmovanje so določene nagrade — potovanja v Italijo. V muzeju bo umetnostna razstava, ki bo tudi posvečena Italiji, in končno bo v posebnih kioskih in nekaterih veleblagovnicah zastonj na razpolago — seveda samo za poskušnjo — vse, kar dobrega premore italijanska kuhinja in kar zrase v italijanskih vinogradih.

Kmalu spet poroka na grškem dvoru

ATENE, 1. — Na grškem dvoru bo kmalu spet poroka. Poročil se bo princ Mihael, ki je tretji v lestvici naslednikov na grški prestol, z Marino Karellas, ki je gledališka scenografka. Poroka bo 7. februarja. Med povabljenci ne bo princa Petra, ki je skregan z dvorom. Mihael, ki ima 25 let, pa se bo takoj po poroki odpovedal svojim pravicam do prestola ter svojemu činu v vojski, kot je v navadi za zakone, ko eden od zaročencev nima stopnje kraljevskega princa.

V šestih minutah pojedel 1,40 m klobase

BONN, 1. — Zdi se, da odslej ne bo veljala samo Amerika za deželo rekordov, ker postaja tudi Nemčija taka dežela. Tako je n. pr. sedaj nekdo postavil rekord kot jedec klobas, za kar je dobil celo uradno priznanje od župana. Zgodilo se je to Bielefeldu v Porurju, «prvak» pa se imenuje Heinz Unger. Ta je namreč 1,40 m klobase pojedel v šestih minutah in devetih sekundah. Med tekmo so sicer tekmovalci pojedli 18 metrov klobas, pri čemer je treba pripomniti, da je bilo finalistov le zelo malo.

U Tant Nobelov nagrajenec za mir

STOCKHOLM, 1. — Tajnik OZN U Tant je bil izbran za kandidata za Nobelovo nagrado za mir 1965. Njegovo ime je predložilo pet švedskih parlamentarcev.

Slabo vreme

VIDEM, 1. — Zvišanje temperature je povzročilo na mnogih krajih snežne plazove, ki so ponekod zasuli ceste, zlasti med Forni Avoltri in Cima Sappada. Po večurnem delu pa so bile ceste očiščene.

Ker se sneg tali, so potoki in reke v Benečiji narasli. Ponekod so tudi prestopili bregove in poplavili več hektarov.

Onstran Tilmenta je še kar slabo vreme. Zaradi goste megle je promet zelo oviran. Vozila morajo imeti prižgane luči. Tudi v Čedadu in v Benečiji je megla.

RIM, 1. — Pod ničlo je bilo davi ob 7. uri v Berlinu —1, Bonnu —1, Moskvi —3, Oslu— 5, Pragi —4, Stockholmu —6, Varšavi —3 in v Parizu 0.

MONACO, 1. — Princesa Grace je danes rodila svojega tretjega otroka, deklico. Prvi otrok se je rodil l. 1957, drugi pa l. 1958.

RIM, 1. — L. 1964 je Alitalia prevozila 2.607.000 potnikov ali 9,5 odstotka več kot leta 1963. Še bolj je narasel tovorni in poštni prevoz. Prav tako pa so narasle ure letenja in prevoženi kilometri.

NEW YORK, 1. — Vlada ZDA ima v načrtu izvesti splošno cepljenje proti ošpicam, ki prizadenejo vsako leto štiri milijone oseb. Predstavnik ministrstva za zdravstvo, ki je o tem načrtu poročal v senatni komisiji, se je skliceval na uspehe pri cepljenju proti poliomielitisu, davici, oslovskemu kašlju in tetanusu.

LONDON, 1. — Na slavnostnih zborovanjih oxfordske univerze v prihodnje ne bodo več govorili v latinščini.

V Orbassanu pri Torinu sta zadela trinajstico upokojenca Rissone. Vse življenje sta se mučila, da sta vzgojila otroke. Ona je sedaj bolehna, njemu pa so morali pred nedavnim odrezati nogo. Ko je zvedel za veliko vsoto, ki sta jo zadela, se je Rissone skoraj onesvetil, tako da mu je žena kar čelo močila z mokro ruto, medtem ko so njej tekle solze. — V Genovi pa je neki 30-letni šofer, ki je sicer doma iz Matere, takoj vsem v baru plačal pijačo, ko je zvedel, da je napravil trinajstico. Njegova prva skrb je sedaj, da bo svojce iz juž ne Italije spravil k sebi

ZARADI NEUMNE ŠALE

Mnogo oseb pomendranih pri izhodu s stadiona

Nesreča se je dogodila med eno in drugo predstavo bikoborbe v Guadalajari v Mehiki

GUADALAJARA, 1. — Šala nekaterih dečkov je povzročila paniko med množico, ki je zapuščala areno po predstavi bikoborbe v Guadalajari (Mehika). Prišlo je do prizorov blaznega strahu. Veliko število oseb je bilo pregaženih in poteptanih. Po prvih vesteh je kakih 25 mrtvih in na stotine ranjenih.

Do nesreče je prišlo prav v času, ko je pri vratih nastala gneča in prerivanje med gledalci, ki so odhajali, in med tistimi, ki so šele prihajali na naslednjo predstavo. Nekateri dečki so začeli za šalo potiskati osebe pred seboj ter so pri tem sproščali prestrašene krike. V kratkem se je med množico razširila panika in vsi so hoteli kar najhitreje skozi izhod.

Prireditev je organizirala neka lokalna radijska postaja in vstop na obe predstavi je bil prost. Vseh 15.000 prostorov na areni so gledalci takoj zasedli že v začetku prve predstave. Policijski agentje in službeno osebje so morali zavrniti veliko število oseb, ki so se magnetle pred vhodi, da bi si zagotovile prostor pri drugi predstavi. Tako se je množica, ki je odhajala, srečala s tisto, ki je hotela šele vstopiti.

Mrtve in ranjene so odpeljali v razne bolnišnice v mestu, kjer je bilo treba še precej dela za ugotovitev istovetnosti mrtvih. Natančno število žrtev pa še sploh ni znano.

Po uradnih virih iz poznejše ure je mrtvih 19 in med temi jih je sedem v starosti od 13 do 15 let. Manjka pa še pet oseb, medtem ko jih je 32 v bolnišnicah.

Spremenjen pravilnik festivala v Cannesu

CANNES, 1. — Vodstvo mednarodnega filmskega festivala v Cannesu je odobrilo pravilnik za letošnji filmski festival, ki bo od 12. do 27. maja. v pravilnik za letošnji festival so vnesli le dve pomembnejši spremembi. Po prvi si upravni svet festivala pridržuje pravico, da dovoli predvajanje «izven tekmovanja» le tiste filme, ki jih je napravil kak režiser, ki je bil že kdaj nagrajen z najvišjo nagrado. Druga sprememba v pravilniku pa dopušča žiriji za celovečerne filme možnost podelitve dveh drugih nagrad in sicer v zvezi z izvirnostjo vsebine, v zvezi z glasbeno spremljavo ter z umetniško kakovostjo slike.

Francoski minister za kulturo Malraux pa je imenoval komisijo, za izbiro francoskih filmov, ki naj francosko filmsko umetnost predstavljajo na filmskih festivalih v letošnjem letu. Tej komisiji bo predsedoval Maurice Aydelot.

Na festivalu v Firencah tudi jugoslovanski etnografski film

FIRENZE, 1. — Tu se je danes pričel mednarodni pregled etnografskega in sociološkega filma. Prikazali bodo 25 filmov iz 14 držav. Danes zvečer je bil na programu zelo polemičen švicarski film, ki pogumno in objektivno prikazuje problem 500.000 Italijanov, ki delajo v Švici. Naslov filma je «Smo Italijani» in režiral ga je J. Seiler. — Kot drugi je bil na sporedu film Edoarda Hayema (Francija), ki na osnovi starih skic iz Peruja opisujejo tri obdobja iz zgodovine Peruja: življenje Inkov pred prihodom Spancev; osvojitev, evangelizacija in kolonizacija Peruja; končno uničenje države Inkov. — Jugoslavija pa je predstavila film Dragoslava Lazića «Vsi sveti», ki prikazuje nekatere stare običaje ob mašah za mrtve. Obenem kaže kult mrtvih ter primitivizem živih. — Edini barvni film tega večera je bil «Irdi» Maxa Lerscha. Film kaže ljudstvo Kirdi v severnem Kamerunu. Zelo sugestivno je prikazano del pri iskanju železa iz rečnega peska. V nekakšni religiozni ekstazi pride tudi do krvnih žrtev. Ta dokumentarni film je občinstvo nagradilo z dolgim ploskanjem.

Miller v Moskvi

MOSKVA, 1. — Ameriški dramatik Arthur Miller je z ženo prispel v Moskvo na zaseben obisk. To pot je Miller prvič v SZ.

Isti funkcionarji Biennale tudi v letu 1965

BENETKE, 1. — Danes se je sestal upravni svet avtonomne ustanove beneške Biennale. Navzoči so bili predsednik prof. Mario Marcazzan, beneški župan in podpredsednik ing. Giovanni Favaretto Fisca, gen. ravnatelj za varstvo spomenikov prof. Bruno Molajoli, gen. ravnatelj za prireditve dr. Franz De Biase, gen. tajnik Biennale prof. Gian Alberto Dell'Acqua, upravni ravnatelj Biennale dr. Grassi ter predsednik beneške umetnostne akademije prof. Scattolin. Po poročilih je odbor razpravljal o programu za l. 1965 ter pri tem potrdil dosedanje funkcionarje: prof. Dell'Acqua kot gen. tajnika, prof. Luigija Chiarinija kot ravnatelja filmskega festivala, dirigenta Maria Labroco kot ravnatelja glasbenega festivala ter dr. Vladimira Doriga kot ravnatelja gledališkega festivala.

* * *

PARIZ, 1. — Zbirka rokopisov in podpisov, ki jo je Robert Schumann zbral v dvajsetih letih, bo razpadla na dražbah, ki se bodo pričele marca meseca. Prva prodaja je določena za 4. in 5. marec. Prodali bodo rokopis 320 glasbenikov, slikarjev, znanstvenikov in pisateljev; med temi so Beethoven, Mozart, Rafjaello, Fragonard, Calvin, Descartes, Madame de La Fayette, Montesquieu, Jean-Jaques Rousseau, Karl Marx, Madame de Sevigne, Sveti Vincenc Pavlanski, Racine in Verlaine.

KREPITEV NAPREDNIH SIL V KATOLIŠKI CERKVI

Vatikanski «Pentagon» kaže ogorčenost

Kaj pomeni najnovejše imenovanje novih kardinalov Kdo so in kakšna stališča zastopajo - Posredovalec med katoličani in muslimani v severni Afriki - Podelitev kardinalskega klobuka župniku antifašistu

Pred kratkim je papež Pavel VI. imenoval 27 novih kardinalov. Zdaj jih je vseh skupaj 103, a kardinalski kolegij je s tem postal prvič v zgodovini tako številen.

Papež Sikst V. je l. 1586 določil, da število kardinalov ne sme presegati 70, česar so se držali vsi papeži do Janeza XXIII. Ta pa se je postavil na stališče, da je prav tako papež kot Sikst V. in da ima isto oblast kot on. V pogledu imenovanja novih kardinalov, se je izkazal za zelo širokega, saj jih je imenoval nič manj kot 52. Šlo pa je pretežno za starejše osebe, ki naglo umirajo. Tako je Pavel VI. do najnovejšega imenovanja imel kolegij 76 kardinalov.

Kot vedno ob podobnih priložnostih, si javnost tudi to pot zastavlja vprašanje, kaj je papež Pavel VI., poleg nadomestitve pokojnih, hotel s tem doseči. Le-ta nedvomno predstavlja naslednika Janeza XXIII., prištevajo pa ga med tako imenovane progresiste. V nekaterih stvareh je šel celo dlje od papeža Roncallija, vtem ko je po drugi strani v nekaterih okoliščinah taktiziral med starim in novim.

Vsekakor je treba pri tem izreči mnenje, da se je s povečanjem kardinalskega kolegija hotel poudariti univerzalni značaj katoliške cerkve, oziroma, točneje, njen univerzalni značaj danes. Posebno pada v oči dejstvo, da ni bilo v kolegiju še nikoli tako majhno število kardinalov Italijanov. Še pred kakimi desetimi leti so ti predstavljali absolutno večino, nad polovico kardinalov, zdaj jih je komaj tretjina.

Ta tendenca je prišla do izraza tudi v tem, da se je pripisovala večja važnost drugim kontinentom. Afrika je doslej imela samo enega kardinala, zdaj jih ima pet, Azija je od treh prišla na štiri. Imenovanih jih je baje imelo biti pet, vendar se je papež hotel ogniti temu, da bi prav v trenutku najtežje krize v Južnem Vietnamu tamkajšnjega nadškofa imenoval za kardinala.

Za kardinala je bil imenovan tudi nadškof iz Lyona, Jean Villot, ki je v svojstvu sekretarja koncila odigral zelo pomembno vlogo, saj je znan kot izredno borben pristaš idej pokojnega Janeza XXIII. Smatrajo ga za enega najzaslužnejših «avantgardistov» katoliške cerkve v Franciji.

Nadalje je izredno značilna podelitev kardinalskega klobuka nadškofu iz Rouena, Martinu, ki je odigral veliko vlogo kot odposlanec v razgovorih z voditelji drugih krščanskih cerkva, posebno s carigrajskim patriarhom Atenagoro, kot tudi škofu Jaegru iz Paderborna v Nemčiji, kjer že davno niso imeli kardinala. Jaeger je znan progresist

Švica je dobila prvega kardinala v osebi znanega teologa Journeta. Kardinalski klobuk je nadalje prejel tudi Belgijec Cardijn, prav tako progresist, znan tudi kot pobudnik ter ustanovitelj mladinskega katoliškega delavskega gibanja.

Alžirija doslej ni imela svojega kardinala, a alžirski nadškof, Francoz Duval, kardinalskega klobuka niti pričakoval ni, ker je pač tu zelo malo katoličanov, vendar ga je prejel zaradi zaslug v alžirski vojni, ko je odločno obsodil nasilje, pa so ga spričo tega ultrasi napadali in celo ogrožali njegovo življenje. Seveda bi on moral tu odigrati tudi vlogo posredovalca med katoličani in muslimani v severni Afriki.

Posebna značilnost imenovanja je v ravnanju vatikanske kurije. Odkar traja proces obnove, se ta pogostoma omenja kot hegemonistična trdnjava konservatizma in odpora proti napredku.

Kurija je še vedno močno prežeta z duhom Pija XII., ni dobro sprejela Janeza XXIII. in ga je v njegovem delu skušala ovirati. Skupina najstarejših kardinalov, ki ji načeluje Ottaviani (imenujejo jo tudi «Pentagon»), ima v rokah vse glavne kongregacije v Vatikanu. Okrog teh pa so zbrani razni prelati, izraziti kurijevci, ki streme za kardinalskim klobukom.

V zvezi z novim imenovaniem je opaziti, da je od 27 novih kardinalov samo pet Italijanov, tako da jih je vseh skupaj, kot že omenjeno, 32. Od teh jih je 24 v Vatikanu, ostali so škofi v raznih italijanskih mestih. Od petih novoimenovanih ni niti eden tipičen predstavnik kurije, pač pa so vsi pristaši papeža in najtesneje povezani z njim.

Stara kurija je spričo tega močno ogorčena, ne glede na to, da je «Osservatore Romano» skušal nanjo pomirljivo vplivati.

Zdi pa se, da se s kurijo dogaja prav nekaj nasprotnega, namreč, da se vanjo infiltrira čedalje več novih elementov, ki bodo v najkrajšem času prejeli kardinalske klobuke in docela izrinili konservativce.

Z najnovejšim imenovanjem je papež za gotovo hotel okrepiti akcijo za odpravo, oziroma ublažitev nasprotij med katoliško in ostalimi krščanskimi cerkvami (posebno pravoslavno in protestantsko), ki jo je začel že papež Janez XXIII. Ta je bil v ta namen ustanovil poseben «Sekretariat za združitev krščanskih cerkva», a za njegovega načelnika je postavil nemškega jezuita Agostina Beo, ki mu je zaradi tega tudi podelil kardinalski klobuk.

Tudi Španija je dobila novega kardinala, to je škof iz Malage, Herrera y Oria, morda edini resnični progresist med španskimi škofi, ki je nemalokrat javno nastopil proti frankizmu.

Nadalje predstavlja novost imenovanje za kardinale treh patriarhov vzhodnih cerkva, ki priznavajo papeža, a ti so: Maksimos IV. Saieh, patriarh melhitov v Siriji, Pavel Peter Meouchi, patriarh maronitov v Libanonu, in Štefan Sidarous, patriarh koptov v Egiptu.

Pravcato senzacijo je predstavljalo imenovanje za kardinala «preprostega župnika» iz predmestja Brescie. Župnik Giulio Bevilacqua ima že 84 let in je osebni prijatelj mnogo mlajšega papeža Montinija, ki je iz istega mesta. Pod Mussolinijem je bil Bevilacqua preganjan kot antifašist, pa ga je Montini (ki je takrat bil eden od vatikanskih sekretarjev), da bi ga obvaroval, poklical k sebi v Vatikan. Je zelo učen teolog in strokovnjak za reformo liturgije. Posebno značilno je, da je napisal številne predgovore v raznih delih protestantkih pisateljev in da je spričo tega izredno primeren za stike s temi. Z njegovim imenovanjem za kardinala pa se je papež skoraj gotovo skušal tudi približati župnikom, ki so tako po svojem kolegu dobili neposrednega predstavnika v samem cerkvenem vrhu. Mnogo se govori, da bo ob naslednji priliki bržkone imenovan za kardinala tudi neki laik, torej oseba, ki ni duhovnik. Kot morebitnega kandidata omenjajo znanega francoskega filozofa Jacquesa Maritaina. Ta je od nekdaj imel velik vpliv na duhovnike, ki danes pripadajo napredni struji. Teoretično pa obstaja možnost, da bi takšen laik, potem ko bi prejel kardinalski klobuk, utegnil postati celo papež.

IVE MIHOVILOVIĆ

Koroški akademski oktet, ki je v nedeljo nastopil v Gorici, sinoči pa v tržaškem Kulturnem domu

DROBNA ZANIMIVOST IZ DIVJIH PREDELOV SIBIRIJE

Le redki si lahko privoščijo krzno sibirske kune

Borba na življenje in smrt med kuno in veverico - Ta kuna se ohranja le zato, ker se naglo množi - Le enemu je uspelo prisostvovati «dvoboju»

Sandri Milo so že dolgo let dajali vloge «sladke», toda «nekoliko omejene» deklice. Fellini pa jo je uveljavil v filmu «Osem in pol» in ji v filmu «Giulietta degli spiriti» poveril še zahtevnejšo vlogo

Med najbolj dragocena krzna spadajo hermelin, vizon pa tudi krzno ljubke živalice činčila. Še bolj dragoceno pa je krzno sibirske kune, ki je ena najbolj redkih živalic. Ker ne prenese življenja v farmi in je nemogoče, da bi jih ljudje redili v velikem številu, kot delajo z nekaterimi drugimi živalmi z dragocenim krznom.

V prirodi je sibirska kuna vse kaj drugega kot tista «nežna živalica», ki jo vidimo v obliki krznenega ovratnika ali krznenega šala, ki ga nosi bogata gospa okoli vratu. Sibirska kuna doseže največjo dolžino 45 cm, to se pravi, da je razmeroma majhna, zato pa je izredno močna in do skrajnosti krvoločna. Lovci v Sibiriji, ki se z lovom na sibirsko kuno preživljajo, ji ne rečejo kuna, pač pa so jo že zdavnaj prekrstili v «sibirskega tigra».

Na velikanskih prostranstvih Sibirije, na področju, ki je večje od Evrope, se v gozdovih, ki so osem mesecev v letu prekriti s snegom in ledom, se že tisoče let vodi strahovita borba, ki je prišla že v narodne pravljice, celo v legende. Malo, sivo sibirsko veverico, ki živi na področjih vzhodno od Jeniseja, je tamkajšnje prebivalstvo — Tunguzi — od vedno smatralo za nekakšnega božanskega zaščitnika. Njen smrtni sovražnik pa je sibirska kuna, ki ima zelo bleščeče črno krzno. Pravijo ji tudi «kuna iz Barguzina». To ime so ji nadeli po vetru, ki ledi vse pred seboj.

Črna sibirska kuna je tudi zelo nagla in spretna. Vedno je lačna in na vsakem koraku uničuje in mori svojega tisočletnega sovražnika — sivo veverico. V legendah sibirskega ljudstva Tunguzov je sibirska kuna simbol zla. Po ljudskem izročilu se dvoboji med večnima krvnima sovražnikoma — kuno in veverico — vršijo vedno v odsotnosti človeka in preden se medved prebudi iz svojega zimskega spanja, to se pravi pred koncem januarja. Sloviti raziskovalec Sibirije in sibirski lovec Vasilij Sinojev je eden tistih redkih ljudi, ki je bil v masivu Boreje, torej na planinskem področju, ki je polno volkov in do koder včasih pridejo tudi tigri, priča spopada med črno sibirsko kuno in srebrno sibirsko veverico. Z njegovo pomočjo je sovjetskemu filmskemu operaterju Frideriku Rosifu uspelo posneti nekaj prizorov tega dvoboja.

Sibirske veverice se delijo na dve veliki družini. Kljub neprestanim borbam in pokolom s srebrno veverico in kljub izredno neprimernim življenjskim okoliščinam se kot zvrst ohranjajo zato, ker se močno razmnožujejo. Številnejša in bolj močna zvrst sibirske kune živi na bregovih reke Amur, redkejša zvrst sibirske kune pa živi na obalah Ohotskega morja. Večina teh sibirskih kun se je umaknila v nedostopne in neraziskane planine. Njihovo sivo krzno s sinjimi odtenki je zelo gosto in mehko.

Sibirska kuna je za sibirsko veverico strah in trepet. Je zelo nagla, ima izredno močne mišičaste noge, v svojih čeljustih pa drobcene, toda zelo ostre zobe. Sposobna je, da se po cele dneve potaji v zasedi in čaka na svojega nasprotnika, na svojo žrtev. Hkrati je sibirska kuna izredna plavalka in pogosto se v zasedo stisne pod ledeno skorjo reke in čaka, da z bližnjega drevesa zleze veverica. Hkrati pa more sibirska kuna tudi zelo naglo plezati in višina drevesa je ne moti. V lovu za veverico zna prilesti tudi do vrha breze, za katero je znano, da ima zelo tanke in krhke veje. V goščavi podrtih dreves ali med skalovjem se plazi tako tiho, da je veverica ne sliši. Tiho se priplazi do svojega plena in veverica, ki drobi svoj češarek, je ne sliši niti tedaj, ko se ji je kuna približala na nekaj centimetrov. Z enim skokom je že na njej.

In vendar se kuni, kljub tem njenim vrlinam, včasih ponesreči, ker jo je veverica pravočasno opazila. Tedaj se veverica z enim skokom umakne do vhoda v svoj brlog, da bi zaščitila ali svoje mladiče ali svojo zimsko zalogo lešnikov.

Po pisanju strokovnjaka Formozova more kuna teči tudi več kilometrov in sicer v skokih, ki so tudi dva metra dolgi. Toda to ji v lovu na veverico ne koristi veliko, kajti veverica je znana po svojem «premišljenem begu», ko teče v «cik-caku», ko se vzpenja na drevesa ali kakorkoli.

Zimski «spopadi» med kuno in veverico se nadaljujejo tja do sredine pomladi. V tem času preide kuna na tako imenovani režim sadne prehrane, zaradi česar jo napade srbečica. Da bi si proti srbenju pomagala, se češe ob debla in s tem si uničuje svoje dragoceno krzno.

Nekdanji plemenski poglavar Tunguzov Mosiuk je proučil lokavost sibirske veverice. Ta prileze iz svojega brloga in odskaklja kakih sto ali še več metrov stran do «primernega drevesa». Nato napravi okoli drevesa več krogov, da bi v snegu zapustila sledove, po katerih bi njen sovražnik — sibirska kuna — mogel sklepati, da je tu, v neposredni bližini drevesa njen brlog. Nato se vrne do svojega brloga ali se povzpne na kako drugo drevo, kjer ima svoje gnezdo, pri tem pa pazi, da bi ne pustila za seboj drugih sledov.

NOV, TODA ŽALOSTEN REKORD

Obilnih enajst let čakata na usmrtitev

ANGOLA (ZDA), 1. — Dva črnca in sicer 42-letni Edgard Labat in 26-letni Clifton Poret sta proti svoji volji odnesla nov rekord v čakanju na smrt v zaporski celici, kamor zapirajo one, ki jih sodišče obsodi na smrt in od koder jih odpeljejo na električno stolico ali v plinsko celico. Črnca sta bila obsojena na smrt 23. marca 1953. leta, ker da sta posilila neko belopolto žensko. V zaporski celici sta že prebila 11 let, 10 mesecev in 8 dni in s tem prekosila nesrečnega Carila Chessmana, ki je bil v plinski celici usmrčen leta 1960 in čigar primer je vzbudil v svetovni javnosti tolikšno ogorčenje.

Labat in Poret, ki sta leta 1953 bila obsojena na smrt na električni stolici, sta od raznih sodnih in državnih oblasti dosegla, da so jim izvedbo smrtne obsodbe devetkrat odložili. Enkrat sta to dosegla le tri ure preden bi bila morala biti smrtna obsodba izvršena. Na tisto noč se Labat spominja, kako je opravil svojo «žadnjo večerjo», kako se je dal obriti tudi po glavi in kako je slišal generatorje, ki so začeli proizvajati električno energijo za električno stolico, na katero bi bil moral nekaj ur pozneje sesti.

Štirikrat so se njune pritožbe končale pred vrhovnim sodiščem, sedaj pa čakata na rešitev ponovne pritožbe vrhovnemu sodišču in sicer pritožbe, ki temelji na dejstvu, da je bila porota, ki ju je priznala za krive, sestavljena izključno od belcev.

Labat je sedaj v polni pravni bitki, katere namen je naj bi se ukinil tisti zakon, ki v zvezni državi Louisiani preprečuje na smrt obsojenim, da bi pisali tudi osebam, ki ne spadajo v njihovo ožjo družino in svojim pravnim zastopnikom. Na smrt obsojeni Labat je začel to svojo akcijo tedaj, ko so mu zaporske oblasti prekinile dopisovanje s Svedinjo Solveig Johannsen iz Stokholma. Eden izmed članov zveznega sodišča bi se moral v najbližnji prihodnosti izreči, ali je ta zakon, ki velja za državo Louisiano, ustaven ali ne.

Toda Labatu in Poretu bi se moglo zgoditi tudi to, da bi ju nikoli ne postavili na električno stolico. Direktor zaporov Louisiane je namreč pretekli teden izjavil, da na temelju najnovejših sklepov vrhovnega sodišča ter na temelju vedno večjega nasprotovanja smrtni obsodbi, bi se mogla smrtna kazen v ZDA ukiniti, kar bi imelo za posledico, da bi tudi tema dvema bilo življenje rešeno.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Tekoča vprašanja zahtevajo potrpežljivost in vztrajnost. Manjša napetost v družini.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pravočasno boste prejeli ustrezno pomoč. Odlične perspektive družinskih odnosov.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Danes boste uspešno dokazali svoje sposobnosti. Medsebojno spoštovanje bo še bolj utrdilo staro prijateljstvo.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Ne zagajajte se proti namišljenim nasprotnikom. Branite svoj mir pred vsiljivci.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Navzlic težkočam ne boste ostali brez solidne podpore. Ne dovolite, da bi neznatni spori z drago osebo pokvarili obstoječe dobro razumevanje.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Odličen nasvet vam bo olajšal sprejeto delo. Bodite bolj ljubeznivi z osebo, ki vam je pri srcu.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Ne boste najbolje razpoloženi, vendar to ne bo ogrozilo vaših možnosti. Pazite se pred neprijetnim presenečenjem.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Vaša bistroumnost bo v odločilni meri prispevala k rešitvi nekega vprašanja. Ugoden razvoj na čustvenem področju.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Če ne želite, da bi vas dogodki presenetili, poenostavite svojo poslovno organizacijo. Prehodna potrtost.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Bodite vztrajni v svojem delu in uspešno boste rešili vsa važna vprašanja. V družbi znancev in prijateljev se boste prijetno odpočili.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Pazite, da bi nehote ne podprli oseb, ki nasprotujejo vašim idejam. Postavite se po robu onim, ki vam hočejo vsiliti svojo voljo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Dan bo nadvse ugoden za one, ki v svojem delu prihajajo v stik z javnostjo. Uresničili boste zamisel, ki bo znatno koristila družini.

HOLLYWOODSKI FILMSKI LJUDJE MENIJO...

Rešitev pred cenzuro v klasifikaciji filmov

Golota na platnu še ni zlo, bolj važna je vsebina

Pred nedavnim je bilo v tisku ponovno govora o tem, da so se nekatere evropske filmske industrije preveč vrgle na proizvodnjo filmov s «kočljivo» vsebino to je filmov, ki so polni nasilja, golote, nemorale in podobnega. Posebno angleški kinematografiji so očitali, da v svojih filmih «uveljavlja nasilje», računajoč pač z razpoloženjem dela občinstva, ki da ga taki filmi vlečejo. Ponovno je tudi bilo govora o tem, da se v filmu preveč poudarja golota. Če je res, da je nasilje nakaterih novejših filmov tujega izvora šlo že preko meje na račun — blagajne, je vprašanje «pretirane golote» nekaj povsem drugega, kajti golota še ne pomeni, iskati občinstvo na cenen način, vtem ko je tudi manj golote na platnu bolj nevarno, če film temelji na «morbidni seksualnosti».

Predaleč pa bi nas privedlo razglabljanje, kje je meja nasilju in seksualnosti odnosno goloti, kot bi nas hkrati predaleč privedlo razglabljanje, kje točno je meja med umetnostjo in lovom na občinstvo. Da pa na tem področju nekaj ni v redu, da so nekateri pojmi o morali in nemorali in podobnem neprečiščeni, nam dokazuje tudi stanje v hollywoodskem «kraljestvu» ameriškega filma. Od tod prihajajo opozorila, da se ameriški filmski producenti vedno bolj usmerjajo k proizvodnji filmov, ki so moralno kočljivi, polni nasilja, seksa in golote. To stanje začenja resno zaskrbljati nekatere ameriške filmske ljudi, celo dobočene kroge ameriške filmske industrije.

Ameriški filmski producent Joe Pasternak je v nekem svojem intervjuju reviji «The plain dealer» izjavil, da inflacija seksualnih in nudističnih filmov spravlja v nevarnost ustvarjalno svobodo Hollywooda in bi mogla v bližnji bodočnosti vzbuditi drastično reakcijo nekaterih ameriških zveznih, celo same osrednje vlade. Producent Pasternak je tudi izjavil, da namerava «napovedati vojno» tovrstnemu filmu in je pozval ameriško filmsko industrijo, pa tudi filmsko občinstvo, naj podpre «dober, čist film za družino».

Tudi ustanovitelj družbe Paramount Adolf Zukor, ki je prav gotovo eden izmed ustanoviteljev ameriškega filma in ki je prav pred kratkim slavil svoj 92. rojstni dan, je dal zelo ostro izjavo proti «pretiranemu izkoriščanju» spolnosti in nasilja v filmu. Da bi se temu odpomoglo, Zukor meni, da bi namesto nesimpatične cenzure moglo glede tega prevzeti glavno vlogo avtokritično stališče filmskih ljudi. Avtocenzura ostaja po njegovem še vedno najboljše sredstvo za zajamčenje moralne ravni filmske proizvodnje, le da bi bilo treba to avtokritičnost danes posodobiti.

Problem prostovoljne klasifikacije in klasifikacije filmov nasploh je eno najbolj obravnavanih problemov v okviru ameriške filmske industrije. Nekateri smatrajo, da je prostovoljna klasifikacija filmov edino učinkovito sredstvo proti uvedbi javne cenzure, katere namen bi bil obvarovati mladino pred pohujšanjem. Drugi pa se bojijo, da bi klasifikacija mogla odbiti veliko občinstva in da je zaradi tega nepotrebna, ko gre za filme s kočljivo vsebino, še posebej za filme z veliko golote, kajti v tem primeru starši že vedo, da ne bodo k filmski predstavi peljali svojih otrok. Poleg tega nasprotniki prostovoljne klasifikacije poudarjajo, da je že dovolj verskih ustanov, ki skrbijo za klasifikacija filmov in so zato starši dovolj poučeni, kateri filmi so za «vso družino» in kateri ne. Tisti del hollywoodskih filmskih producentov, ki je proti prostovoljni klasifikaciji, je številčno močnejši

V ilustracijo, kako je ta problem lahko aktualen bomo navedli sledeče podatke: Od 270 filmov, kolikor so jih pregledali od 15. avgusta 1963 do 15. avgusta 1964, je bilo komaj 51 filmov, ki so bili primerni za «vso družino», to se pravi komaj 19 odst., kar je najnižji odstotek v zadnjih 30 letih. Toda pri tem bomo dodali, da je to klasifikacijo napravila katoliška — «Legion of decency». Če vzamemo v poštev še ameriško puritanstvo, ki je po navadi še lažno, nam to merilo prav gotovo ne more služiti kot merodajno, pa čeprav je z druge strani res, da je v prometu veliko filmov, ki s filmsko umetnostjo nimajo nobene zveze, ki pa veliko nesejo prav na račun golote in nasilne vsebine.

RADIO-VELEVIZIJA

TOREK, 2. FEBRUARJA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Ameriški odmevi; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 17.00 «Musici del Friuli»; 17.20 Italijanščina; 17.35 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost; 18.30 Nabokov: Studies in solitudes; 18.45 Pesmi in običaji beneških Slovencev; 19.15 Tone Penko: «Pritilikavi šetraj»; 19.30 Harmonija zvokov; 20.35 Kulturni odmevi; 21.00 Kromatična fantazija; 22.00 Alfonz Pirec: «Na počitnicah»; 22.25 Solistični inštrumenti; 23.00 V ritmu.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.45 E. Bartolini: «Due ponti a Caracas»; 14.30 Pianist Franco Russo.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 11.30 Od opere do opere; 12.00 in 12.55 Glasba po žlejah; 13.40 Popevke; 14.00 Mladi pred mikrofonom; 14.30 Tri skladbe; 15.00 Za oddih in razvedrilo; 15.45 Slov. narodne; 16.00 Glasbeni paberki; 16.35 Torkov zmenek; 17.10 Pevci, ki jih imate najraje; 17.40 Glasba in fantazija; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje D. Moretti; 19.30 Prenos RL; 22.15 Trio A. Previn; 22.40 Prokofjev: Klasična simfonija.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. narodni plesi; 11.30 Verdi in Bellini; 11.45 Skladbe za godala; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Likovne umetnosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Komorna glasba; 17.25 Simf. koncert; 19.10 Oddaja za delavce; 20.30 J. Osborne: «Ricorda con rabbia»; 22.20 Plesna glasba.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 10.35 Nove pesmi; 11.05 Vesela glasba; 14.00 Pevci; 14.45 Glasbeni koktail; 15.15 Popevke; 15.35 Sopranistka J. Sutherland; 16.00 Rapsodija; 16.30 Ital. narodne pesmi; 17.00 Orkestri; 17.35 Enciklopedija; 17.45 Čajanka; 18.35 Bolezni naše dobe; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 «Pozor na ritem»; 21.00 Sama glasba; 22.15 Jazz.

III. program

18.45 Corellijeva sonata za dve violini, violončelo in orgle; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Skladbe Locatellija, Schuberta in Debussyja, 20.40 Bachov koncert za godalni orkester; 21.20 Dela L. Janačka; 22.20 Radijska črtica; 22.40 Glasba.

Slovenija

8.05 Zadovoljni Kranjci; 8.25 Melodije; 8.55 Za šolarje; 9.25 Iz Boitove opere «Mefistofeles»; 9.45 Orkester Baxter; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti; 12.05 Kako zaščitimo pse pred pasjo kugo; 12.15 Pesmi jug. narodov; 12.30 Iz koncertov in simfonij; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Za šolarje; 14.35 Nova pesmica; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Zabavna glasba; 18.45 Na križpotjih; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Violist Srečko Zalokar; 20.20 Radijska igra; 21.20 Serenadni večer; 22.10 Plesna glasba. 23.05 Iz jug. orkestralne glasbe.

Ital. televizija

8.30 Šola: 17.30 Program za najmlajše: 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Likovne umetnosti; 20.20 Sportne vesti: 20.15 V parlamentu; 20.30 Dnevnik: 21.00 Film: «Pokol v Fort Apachu»; 23.10 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Evropski dnevnik št. 4; 22.15 Spomin na Hindemitha; 23.10 Zadnje športne vesti.

Jug. televizija

NI SPOREDA.

NEKOČ NA GORIŠKEM

Piše MARKO WALTRITSCH

Nesoglasja med klerikalci in liberalci v Štandrežu pred 60 leti

Prepiri med slovenskimi liberalci in klerikalci na Goriškem v dobi pred prvo svetovno vojno so bili na dnevnem redu in pod pretvezo politične diferenciacije je prihajalo do osebnih sporov, do obrekovanj, do natolcevanj. Ko prebiramo stare številke Gabrščkove «Soče» ali «Gorice», dr. Gregorčiča, lahko ugotovimo, da ni minilo tedna brez enega prepira in da so bili ti na dnevnem redu tako v mestu kot na deželi.

Danes hočemo tu osvetliti en tak primer, ki se je dogodil pred 60 leti v Štandrežu. Takrat je bil župan klerikalec, v vasi pa je delovalo liberalno usmerjeno «Bralno in pevsko društvo», ki je imelo svojo čitalnico, kjer so se zbirali mladeniči. V nekaj letih je temu društvu uspelo odvrniti od poitalijančevanja številne mladenke in mladeniče, posebno ker se je že takrat pokazala nevarnost potujčevanja, odkar je bila «Lega nazionale» zgradila svoj otroški vrtec na Barki (to je danes Ulica della Barca blizu mosta čez Sočo).

Med županom in med voditelji tega društva ni bilo dobrih odnošajev. Najprej je imela društvo, ki se je ustanovilo 1897, zaslombo pri županu Jožetu Lutmanu. Ko pa je prišel na županski stolček nov mož ostrega klerikalnega nazora je prišlo do prepirov. Društvo je ob neki priliki hotelo prirediti javno tombolo, a župan ni dovolil postaviti odra na javnem prostoru ter je šel celo na cesarsko kraljevo okrajno glavarstvo, da bi to tombolo prepovedalo. Okrajni glavar pa je prenapetega štandreškega župana kratkomalo odslovil.

Ob drugi priliki, oktobra 1903, je župan doma skrival dovoljenje za neko društveno veselico, hoteč jo na tak način preprečiti, a okrajno glavarstvo in orožniki so mu to nakano preprečili. Štandreški župan je tudi oviral plesne prireditve «Bralnega in pevskega društva», ko pa ni to v predpustu 1904 priredilo plesa, so priredili ples županovi in «Soča» je takrat pisala, da je eden izmed prisotnih «kakor pravijo, županov kolega, plesal z odpetimi hlačami.»

Do večjega prepira pa je prišlo januarja 1905, točno pred 60 leti, ko je nameravalo «Bralno in pevsko društvo» prirediti v nedeljo 29. januarja veselico s plesom. Župan je bil primoran izdati dovoljenje za veselico, ni ga hotel pa izdati za ples, češ da se v Štandrežu preveč pleše, da plešejo samo ljudje okrog «Bralnega in pevskega društva» vsako nedeljo in da je torej poseben ples odveč. O zadevi je pričela dva tedna pred prireditvijo v zelo ostrem tonu pisati «Soča», in je nastopala proti zelo samosvojim županovim upravnim metodam. Ta je negativni odgovor na prošnjo za ples ukazal obhodniku vreči skozi okno v društveno čitalnico v upanju da bi se tem odgovor izgubil. Hotel je tudi prepovedati veselico, ki se je imela vršiti v Lutmanovi dvorani, a nakana mu ni uspela, ker je okrajno glavarstvo dalo zanjo ustrezno dovoljenje.

«Soča» je ob tej priliki povabila goriške razumnike naprednjake iz okoliških vasi, naj pridejo na veselico v Štandrež dokazat klerikalnemu županu svoje nezadovoljstvo z njegovim protipostavnim ravnanjem. Zares je mnogo ljudi prišlo to nedeljo popoldne v Štandrež, kjer so sledili pestremu programu, ki so ga izvajali oddelek vojaške godbe, štandreški moški in mešan pevski zbor pod vodstvom dirigenta Emila Komela, ter štandreška dramska skupina. Štandreški pevci so takrat zapeli Hajdrihovo «Slava Slovencem», Eisenhutovo «Na Velebitu», Vilharjevo «Krasni spol ljubav» ter venček narodnih. Na sporedu je bila tudi kratka igra «Raztresenca», dodan pa je bil še komični prizor «Baraba». V imenu društva je goste pozdravil Alojzij Bratnik.

Po uspeli veselici je polemika šla dalje. Na sestanku občinskega sveta v Štandrežu, ki je bil nekaj dni pozneje, je klerikalni starešina Josip Lutman, bivajoč v hiši štev. 174, ostro nastopil proti «Soči» in proti «Bralnemu in pevskemu društvu» rekoč, da «v društvu so v vodstvu ljudje, ki ne uživajo spoštovanja» in je predlagal ponovno zaupnico županu. Tako poroča klerikalna «Gorica». Liberalna «Soča» pa dodaja, da so ob priliki glasovanja odstranili občinstvo iz dvorane in da se je izvedelo, ko je bila županu izglasovana zaupnica, da so tri starešine glasovali proti. Na isti seji so glasovali še o drugih zadevah. «Soča» pravi, da ni bilo čisto slučajno, da so prav ob tisti priliki izglasovali tri sklepe, ki so bili ugodni za tri izmed starešin, ki so podpirali župana: eden je postal občinar, drugemu se je dovolil «porton», tretjemu pa pot pri njivi. Liberalno glasilo je te sklepe tako komentiralo: «roka roko umiva».

Vreme včeraj: najvišja temperatura 9,5, najnižja 8, ob 19. uri 8,4; vlaga 74 odst., zračni tlak 1013,5 nestalno raste, veter 10 km severovzhodnik, nebo 6 desetin pooblačeno, padavine 2,2 mm, morje mirno, temperatura morja 9,2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 2. februarja Svečnica
Sonce vzide ob 7.27 in zatone ob 17.12. Dolžina dneva 9.45. Luna vzide ob 8.14 in zatone ob 17.53
Jutri, SREDA, 3. februarja Blaž

ZAKLJUČENA PRVA GOSPODARSKA KONFERENCA O TRSTU

Razprava je potrdila izredno težak položaj v katerem je gospodarstvo tržaškega področja

K izčrpni študiji prof. Forteja dodanih še 50 spomenic z raznimi stališči, mnenji in predlogi - Pristaniški promet in ladjedelništvo; dva najbolj kritična problema

V nedeljo se je v dvorani občinskega sveta nadaljevala in zaključila konferenca o gospodarstvu Tržaškega področja. Diskusije o obsežni študiji, ki jo je pripravil glavni predavatelj prof. Francesco Forte, so se udeležili številni predstavniki tržaškega gospodarskega in javnega življenja, tako da se je konferenca zaključila šele okoli pol sedmih zvečer.

Zjutraj se je prvi oglasil k besedi predstavnik tržaških špediterjev Ul. Riva, ki je v svojem govoru poudaril zlasti pomen tržaškega pristanišča v mednarodnem blagovnem prometu na severnem Jadranu ter se zavzel za uvedbo dvojne delovne izmene v luki. V tej zvezi je omenil, da delajo v hamburškem pristanišču, v dveh, na Reki pa celo v treh izmenah.

Senator Vidali je obžaloval, da ni bilo na konferenci predstavnikov osrednje vlade, ter se je med drugim zavzel zlasti za uvedbo integralne proste cone na našem področju.

Za liberalno stranko se je oglasil k besedi svetovalec Morpurgo, ki je navedel vrsto razlogov, zaradi katerih tržaško gospodarstvo ne more uspevati.

Predstavnik videmskih socialistov Bonacina je v nasprotju s senatorjem Vidalijem poudaril, da je prav, da ni nobenega predstavnika osrednje vlade na konferenci; tako imajo krajevne sile še bolj na dlani, da morajo same, brez zunanjih intervencij, iskati pot iz sedanje stiske.

Predsednik odbora za Trst in tržaške pokrajine dr. Delise je poudaril, da se je v Trstu po vojni zgodilo isto, kar se je zgodilo v Zahodni Nemčiji in sicer na tistem odseku, ki meji na Vzhodno Nemčijo. Če so imeli za potrebno, da so pristaniščem, ki živijo od tistih obmejnih predelov (pri tem je mislil na Hamburg), priznali vrsto olajšav, je jasno, da je treba takšne olajšave priznati tudi Trstu, ki se nahaja v vzporednem položaju s severnonemškimi pristanišči.

Predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi je poudaril, da je treba usposobiti tržaško pristanišče za konkurenco z drugimi lukami. Da se to doseže, je treba najprej opremiti pristanišče s sodobnimi napravami, tako da se bo njegovo delo kako odvijalo po konkurenčnih cenah. Danes pa se dogaja, da so tarife za izkrcanje ene tone premoga ali rude v takšnem razmerju: v Weserportu 185 lir, v Bremenu 199, v Rotterdamu od 246 do 375, v Antwerpnu 263, v Trstu pa 700 lir.

Odvetnik dr. Škrlj je nato orisal gledišče Slovenskega gospodarskega združenja. Njegova izvajanja, ki imajo še poseben pomen gospodarsko življenje naše manjšine, smo objavili v sobotni številki.

Predstavnik socialnodemokratske stranke iz Vidma Boniciolli je orisal zgodovinski razvoj tržaškega pristanišča, medtem ko je trgovec G. Antonini prikazal položaj današnje lesne trgovine čez Trst.

Dr. Perco je kot prestavnik pokrajinskega kmetijskega skrbništva orisal kmetijsko dejavnost na Tržaškem. Pri tem pa je poudaril zlasti pomen, ki ga ima naše mesto kot potencialno tržišče za pridelke iz dveh sosednih pokrajin Furlanije-Julijske krajine.

Dr. E. Vatta je nastopil kot predstavnik tržaških trgovcev in tudi kot član italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice ter je podčrtal važnosti tržaškega posredništva v mednarodni trgovini.

Predstavnik Italsider dr. Morando je spregovoril o konkurenci med Trstom in nemškimi pristanišči ob Severnem morju ter poudaril, da je položaj našega pristanišča toliko slabši, ker si mora tako rekoč samo iskati nove kliente in nove posle, medtem ko na primer v Hamburgu nimajo v tem pogledu nobene skrbi, kajti močna industrija v zaledju sama dovaja v to pristanišče toliko prometa, kolikor ga ta sploh zmore in še več.

Deželni odbornik za načrtovanje dr. Cocianni je spregovoril o novih pobudah za gospodarski razvoj našega področja, tako na primer gradnjo naftovoda in centra za teoretsko fiziko, dalje gradnjo ciklosinhotrona nad Doberdobskim jezerom, itd..

Prvi je popoldne nastopil predstavnik Delavske zbornice Novelli, ki se je dotaknil poslovanja Krožnega sklada ter omenil, da so od njegove ustanovitve do konca septembra lanskega leta podelili iz njega 164 posojil v skupni višini 29 milijard lir.

Predstavnik tržaške unije Tolloy je v daljšem govoru načel domala vsa vprašanja tržaškega gospodarstva.

Tolloyev nastop je bil zadnji v dolgem seznamu govornikov, nato pa je prof. Forte zaključil konferenco z daljšo analizo mnenj in pripomb, ki so se v zvezi z njegovo študijo dobesedno nakopičile med dvodnevno konferenco. Govornik je poudaril, da bo treba še globoko poseči v gospodarsko problematiko Trsta, da bi ga lahko osvetlili z vseh strani in do najmanjših potankosti. To pa je bilo nemogoče doseči že na prvi konferenci čeprav so se vsi nastopajoči vestno pripravili nanjo. Zlasti industrijsko dejavnost je treba še temeljito obdelati, pri tem pa je treba imeti v vidu nekaj glavnih smernic, po katerih se danes razvija gospodarsko življenje v Italiji, in drugod po svetu. Tako na primer ne smemo pozabiti, da je ladjedelstvo podvrženo fluktuacijam na mednarodnih tržiščih. Zato bi bilo dobro, če bi manjše tržaške industrije in obrtniška podjetja, ki živijo od sodelovanja z ladjedelsko industrijo, poskušala preusmeriti svojo dejavnost na druga področja. Kar zadeva same ladjedelnice, bi morali njihovi voditelji resno razmišljati o tem, da bi se res kolikor se da posvetile gradnji petrolejskih ladij ter opustile misel na gradnjo potniških ladij, čeprav je ta odločitev težka, ker je treba upoštevati, da bo v nekaj letih letalo potisnilo potniške ladje popolnoma v ozadje.

Kar zadeva zahteve po novih olajšavah in po podaljšanju veljavnosti starih, je prof. Forte omenil, da bi uvedba delnic na prinositelja v naši deželi pomenila dejansko diskriminacijo glede na druga italijanska področja in tudi svobodno carinsko področje bi pomenilo isto. Danes imamo drugačne instrumente, ki brez diskriminacije lahko pomagajo tej ali oni dejavnosti v državi. Tako na primer znižanje socialnih dajatev odnosno raztegnitev teh dajatev na celotno prebivalstvo v državi. Glede konkurence jugoslovanskih pristanišč je govornik na koncu omenil, da se sam čudi, kako da se Trst še ni dogovoril z Reko, Koprom in drugimi, za skupen nastop na tem področju, medtem ko zahteva vzajemna konkurenca na tej in na oni strani nepotrebne žrtve.

Prof. Forte je še podčrtal, da bo zdaj preštudiral vseh 50 spomenic, ki jih je prejel kot dopolnilo k svoji študiji. Predstavnik občine dr. Gasparo je nato v krajšem govoru poudaril, da so nekatera velika podjetja v Trstu imela nepotrebno, da bi sodelovala na tej konferenci. Med drugimi je govornik omenil zlasti Tržaški Lloyd. Konferenco je zaključil tržaški župan dr. Franzil, ki je poudaril, da se je konference udeležil tudi opazovalec ministrstva za državne udeležbe. Župan je izrazil prepričanje, da bo udeležba na drugi konferenci, ki bo sledila prvi, popolnejša ter da bodo govorniki nastopili z bolj utemeljenimi dokumentacijami ter opustili nepotrebno navlako. Kar zadeva sedanji položaj tržaškega področja je govornik podčrtal, da «ni dovolj, da si neka država priključi določeno področje, temveč mora skrbeti za to, da bo področje tudi „integrirano", to se pravi tudi gospodarsko, socialno in civilno izenačeno z ostalimi pokrajinami v državi. Zdaj je trenutek, da se vključimo v državno načrtovanje. Pri tem pa se spomnimo, da če pri tem načrtovanju ne bomo prisotni osebno, nas spet ne bodo upoštevali».

Sindikalne vesti

Včeraj je občinski odbornik za delo dr. Gasparo sprejel predstavnike obeh sindikatov kovinarjev, ki so mu orisali položaj v podjetju Crane-Orion ter ga prosili, naj posreduje za rešitev spora.

V podjetju Durissini so napovedali delavci stavko za nedoločen čas, ker ravnateljstvo ne spoštuje predpisov delovne pogodbe.

SINOČI V NABITO POLNI DVORANI V KULTURNEM DOMU

«Koroški oktet» je s svojo pesmijo razgrel in navdušil naše občinstvo

Gostje so mojstrsko izvajali program polifonskih, narodnih in umetnih, slovenskih, srbskih, makedonskih, dalmatinskih in ruskih pesmi

Dočakali smo torej prvi pevski koncert v Kulturnem domu. Nudila nam ga je Prosvetna zveza z gostovanjem Koroškega okteta iz Ljubljane. Dvorana, odkar jo imamo, prav gotovo še ni bila tako natrpana kot je bila sinoči in tako navdušenega in spontanega ploskanja tudi še ni bilo. Človek je ob tem razkošju poslušalcev in njihovem iskrenem navdušenju lahko znova dobil potrdilo, kako si naši ljudje želijo kulturno-prosvetnih prireditev, kako jih žeja po njih in kako prav bi bilo, da bi takih in podobnih prireditev bilo čim več, kako prav bi bilo, da bi bile redne, da bi Kulturni dom postal res življenjsko potrebno shajališče našega občinstva.

Ko je predsednik Prosvetne zveze prof. Ubald Vrabec ob zaključku koncerta, v svoji zahvali gostujočim pevcem poudaril, da so oni prvi ansambel iz matične domovine v našem novem hramu kulture, je bila to njegova obvezna ugotovitev, ki pa je že v svoji formulaciji napovedala, da bodo sledila še druga gostovanja. Res jih, z vso našo javnostjo vred, nestrpno pričakujemo.

Koroški oktet, ki nas je s svojim imenom tako lepo simbolično povezal s skrajnimi severnimi brati našega rodu, se je predstavil kot komorni ansambel kultiviranih pevcev, vreden najboljših slovenskih pevskih tradicij. Njegovo izvajanje sloni na zanesljivi intonaciji, na čistih glasovih, na bogastvu izraznih tem, na zlitosti in harmonični ubranosti. Resnost njegovega glasbenega prizadevanja pa najlepše odraža sam izvajani program, ki zajema tako polifonsko kot umetno in narodno pesem, pri tem pa sega raje po interpretacijsko zahtevnejših skladbah kot pa po takih, ki bi lahko bile za večino poslušalcev morda učinkovitejše in privlačnejše.

V začetku svojega sinočnjega koncerta je Koroški oktet zapel štiri polifonske skladbe, od katerih smo tako v oktetu kot v zborovski izvedbi Gallusovi «Ecce quomodo» in «Quam pulchra es, amica mea» že večkrat slišali. Obe sta bili podani brezhibno, kar velja še posebno za drugo, ki je tudi precej zahtevnejša. Posebno lepo sta zveneli v nižjih legah ob izredno sonornih basih. Ugajali sta tudi Monteverdi-Tomčeva «Lasciatemi morire» in pa Federica Chisija lahkotna ljudska «Il catinaio».

Sledila je Oskarja Deva koroška narodna «Čej so tiste stazice», podana zelo občuteno in nežno v nekoliko spremenjeni priredbi od one, ki jo običajno uporabljajo naši zbori. V priredbi umetniškega vodje okteta Cirila Krpača smo slišali narodno «En hribček bom kupil», za njo pa ritmično in glasovno odlično izvedene Tajčevičeve «Komitske plese». Z dovršeno ubranostjo je oktet podal Krpačevo «Sijaj mi sončece», nato pa manj znano Mirkovo «Karanfile», pri kateri sta se zlasti uveljavila tenorista. V Foersterjevi «Večerni ave» je ansambel pokazal ves svoj izraziti smisel za čustveno oblikovanje in redko zvočno čistost v pianissimih.

Prvi del sporeda se je zaključil s Kernjakovo koroško «Jes pa moj hvažek» ki je izzvala naravnost viharno navdušenje občinstva.

V drugem delu smo najprej slišali tri ruske skladbe: Sergeja Žarova «Ej uhnjem», Aleksandrov-Krpačevo «Oj pri lužku» in Plevickaje «Dvjenadcat razbojnikov». Ruska pesem je pač ruska pesem, povsem svojstvena in vedno privlačna, v dobri izvedbi pa naravnost blesteča. Koroški oktet jo je interpretiral z izredno barvitostjo glasov in s polnim uveljavljenjem basov. Posebno v «Dvjenadcatih razbojnikih» je bas — solo ogrel poslušalce s svojim sicer ne obsežnim, zato pa toliko bolj toplim, žametnim in naravnost mojstrsko oblikovanim glasom..

V Simonitijevi «Kolo, ljubi devče» je zbor tankočutno ujel ritem srbske ljudske pesmi, višek drugega dela, in morda vsega večera, pa je bila izvedba Kramolčeve «Mrzel veter». To pesem smo že večkrat slišali, vendar skoraj vedno v Venturinijevi nekoliko bolj nežni priredbi od Kramolčeve, tako zapete kot sinoči pa res že dolgo ne. Pevci so jo morali ponoviti, posebnega priznanja pa je bil deležen baritonist za svoj solo, zapet v izrednem sozvočju s spremljevalci. Skalovskega «Makedonsko oro» je navdušilo zaradi svojega vražjega ritma, Mirkov «Scherzo» zaradi svoje lahkotne izvedbe, Simonitijeva «A, ča» pa zaradi svoje prešerne dalmatinske šegavosti. Vse tri je oktet izvedel s suverenim obvladanjem ritma in dognanim glasovnim interpretiranjem.

Na vztrajno ploskanje občinstva, ki se kar ni hotelo dvigniti s sedežev, je oktet dodal še znano «Žabe» in potem še srbsko kolo. Poslovil se je od nas ob navdušenem ploskanju in odobravanju občinstva ter s šopkom rdečih nageljnov, skromnim, toda iskrenim simboličnim izrazom naše hvaležnosti za prekrasen glasbeni večer, ki nam bo ostal še dolgo v spominu ne samo zato, ker je bil v Kulturnem domu prvi z gosti iz matične dežele, temveč v enaki meri tudi zato, ker je predstavljal lep umetniški dogodek.

j. k.

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Župan je posredoval v Rimu proti zapori ladjedelnice Sv. Marka

Neustrezni prostori slovenskega otroškega vrtca pri Sv. Jakobu - Zakaj toliko brezplačnih voznih izkaznic Acegata?

Sinoči je bila prva letošnja seja tržaškega občinskega sveta. V začetku seje je župan sporočil svetovalcem, da je med časom, ko svet ni zasedal, izšel «Občinski vestnik», v katerem so objavljeni članki in druge vesti, ki jih prispevajo razni odborniki in funkcionarji občinske uprave. Županu je dejal, da bo vestnik tolmačil tudi delo občinskega sveta in je zato pozval na sodelovanje tudi občinske svetovalce. Poleg tega je župan sporočil, da je bila v preteklih dneh gospodarska konferenca o Trstu, ki jo je priredila tržaška občina, in izrazil željo, da bi se v prihodnosti podobne konference ponovile, da bi na ta način obdržali stalni stik in sodelovanje z celotnim gospodarskim življenjem mesta.

Zatem so odborniki odgovorili na nekatera vprašanja predložena na prejšnjih sejah. Odbornik za zdravstvo dr. Blasina je odgovoril svetovalcu dr. Pincherlu (PSIUP) na vprašanje glede ureditve položaja osebja bivše klinike dojenčkov, ki je bila pridružena otroški bolnišnici «Burlo Garofalo». Odbornik je dal zagotovila, da se to vprašanje rešuje. Ni pa odgovoril na vrsto drugih vprašanj, ki jih je dr. Pincherle postavil v zvezi z združitvijo klinike dojenčkov in otroške bolnišnice «Burlo Garofalo». Tako je svetovalec pripomnil v svojem vprašanju od 22. januarja, da je predsednik republike podpisal dekret o združitvi dveh zdravstvenih ustanov. Pri tem je dr. Pinkerle poudaril, da je prišlo do te združitve proti volji občinske uprave in občinskega sveta, ki je svojčas soglasno sprejel sklep, proti tej združitvi. Nato svetovalec pripominja, da bo po novem statutu bolnišnice «Burlo Garofalo» občinska uprava nezadostno zastopana v upravnem svetu te ustanove, ki bi ostala dejansko v rokah zasebnikov, čeprav se je okrepila s kliniko za dojenčke, ki je bila del Združenih bolnišnic, se pravi del občinske zdravstvene ustanove.

Odbornik za šolstvo prof. Romano je odgovoril na vprašanje komunistične svetovalke Jole Burlo glede stanja v slovenskem otroškem vrtcu pri Sv. Jakobu. Svetovalka je opozorila odbornika, da ima ta otroški vrtec samo eno sobo na razpolago, kjer otroci živijo ves dan, kjer se igrajo in kjer jedo; hkrati pa da imajo na razpolago stranišče, ki je neprimerno in nehigiensko za otroke. Odbornik je poudaril, da ta otroški vrtec ne upravlja občinska uprava, ampak ustanova OAIRC. Toda priznal je, da so prostori občinska last in je zato dejal, da bo zaprosil ravnateljstvo slovenskih šol pri Sv. Jakobu, naj mu sporočijo, kaj bi se lahko naredilo, da bi izboljšali stanje prostorov otroškega vrtca. Poudaril je, da je treba najprej proučiti kakšni bodo stroški, in izrazil upanje, da če ne bodo stroški previsoki, bodo lahko ta dela vključili v načrt del za razna popravila šolskih poslopij, ki ga bodo začeli v kratkem izvajati. Svetovalka se je delno zadovoljila z odgovorom.

Župan dr. Franzil je odgovoril na nujno vprašanje, ki sta mu ga sinoči predložila komunistična svetovalka Burlo in Calabria, in v katerem sta ga vprašala, da bi želela vedeti za posredovanja občinske uprave v obrambo ladjedelnice Sv. Marka, ki naj bi bila obsojena, skupno z ladjedelnicama v La Spezi in Livornu, na prenehanje katere koli gradbene ladjedelske dejavnosti. Župan je dejal, da je osebno brzojavil v Rim, takoj ko je zvedel za načrt o vsedržavnem gospodarskem razvoju, v katerem je predvideno, naj bi tržaška ladjedelnica Sv. Marka prenehala obstojati kot podjetje za gradnjo ladij. V tej brzojavki je župan zahteval o tej nameri pojasnila. Sporočil je svetovalcem, da jih bo sproti obveščeval o odgovorih ali sporočilih, ki mu jih bodo poslali pristojne ustanove glede usode tržaške ladjedelnice.

Po končanih vprašanjih je občinski svet potrdil veliko število upravnih sklepov, ki jih je odobril občinski odbor. Najširša razprava se je razvila okrog sklepa podjetja Acegat, da nudi raznim ljudem in ustanovam določeno število voznih izkaznic za mestne prevozne proge brezplačno ali po znižani ceni. Po oceni upravnega odbora Acegata znaša vrednost teh brezplačnih voženj in popustov 108 milijonov lir za letošnje leto. Večina svetovalcev, tako opozicije kot večine, je ugotovila, da se številne brezplačne izkaznice dajejo ljudem odnosno ustanovam, ki jih absolutno ne potrebujejo. Kot za primer, naj omenimo eno brezplačno vozno izkaznico za namestnika prefekta, eno za državnega pravdnika, eno za predsednika prizivnega sodišča itd.. Hkrati pa so tudi poudarili, da Acegat ni dolžna dajati brezplačnih izkaznic niti vojnim in civilnim invalidom, ker bi mogle te izkaznice plačati država ali pa razne podporne ustanove. Ob zaključku razprave se je večina strinjala s predlogom odbornika inž. Paccinija, naj bi te predloge in pripombe upoštevali za leto 1966.

Občinski svet je sinoči odobril tudi nekaj sklepov, ki jih je predložil odbornik za javna dela in ki se nanašajo na popravilo streh občinskih stavb, čiščenje odvodnih kanalov v Miramarskem drevoredu, vzdrževalnih del v gledališču Verdi itd..

Pokrajinski svet se sestane v torek

8. februarja seja sveta devinsko-nabrežinske občine

Novo izvoljeni pokrajinski svet se bo prvikrat sestal v torek 9. februarja ob 18.30, ko bo na dnevnem redu: odobritev izvolitve pokrajinskih svetovalcev, izvolitev predsednika pokrajine, izvolitev štirih odbornikov in izvolitev dveh namestnikov odbornikov. Dan prej, v ponedeljek 8. februarja pa se bo ob 18. uri setal na županstvu v Nabrežini občinski svet devinsko-nabrežinske občine, ki bo volil župana in občinski odbor.

Sklicanje obeh sej je postalo možno, ko so bili sestavljeni politični programi med predstavniki KD, PSDI, PSI in SS in upravni programi za pokrajinsko in devinsko-nabrežinsko občino. Te programe so dosedaj dokončno odobrila vodstva KD, PSDI in PSI. Vodstvo SS pa se je sestalo v nedeljo in nato včeraj zvečer, kjer so o njih podrobno razpravljali. O zaključkih niso izdali nobenega sporočila.

V GLAVNI DVORANI ITALIJANSKE GIMNAZIJE V KOPRU

Jutri se začne 4. seminar za italijanske šolnike

Predavali bodo ugledni profesorji iz Italije - Glavni poudarek na 700-letnici Dantejevega rojstva

V glavni dvorani italijanske gimnazije v Kopru se bo jutri ob 9.30 začel četrti seminar za italijanske profesorje, učitelje in dijake s Koprskega in Bujščine, ki se bo zaključil 13. februarja. Pravzaprav gre za dva seminarja, ker profesorji predavajo ločeno šolnikom in dijakom.

Kot običajno, bodo tudi letos predavali priznani univerzitetni profesorji in pedagogi iz Italije. Letos bodo na seminarju imeli predavanja: prof. Carlo Tagliavini (univerza v Padovi), prof. Lorenzo Frattarolo (univ. Bari), prof. Riccardo Richard (univ. Pavia), dr. Stelio Crise ravnatelj «Biblioteca popolare» v Trstu, prof. Ignazio Baldelli (univ. v Rimu), prof. A. Preta (srednja šola v Firencah), dr. Guido Rispoli, ravnatelj «Ente biblioteche popolari e scolastiche» v Rimu, prof. Camillo Semenzato (višja ped. šola v Padovi), prof. Fabio Suadi (Evropska šola v Ispri), prof. Giuseppe Flores (univ. v Padovi), prof. Bruno Bidussi (konservatorij G. Tartini v Trstu). Predavali bodo o italijanski literaturi, o filmih in o pedagoških vprašanjih. Na letošnjem seminarju bodo dali poseben poudarek Danteju ob 700-letnici njegovega rojstva. Nekateri profesorji bodo imeli, kakor prejšnja leta, tudi predavanja izven seminarja, tako v Kopru kot v nekaterih istrskih mestecih in verjetno tudi na Reki.

Kakor smo na kratko že poročali ob tiskovni konferenci Sindikata slovenske šole v Trstu, bo v tem mesecu v Trstu prvi pedagoško-didaktični seminar za slovenske profesorje in učitelje, ki bo imel uradni značaj.

Oba seminarja toplo pozdravljamo, slovenskim in italijanskim šolnikom ter dijakom pa želimo najlepše uspehe. Taki seminarji so zelo koristni in potrebni ne samo zaradi tega, ker prispevajo k razvoju in izboljšanju kvalitete manjšinskih šol, ampak so tudi lep prispevek za medsebojno spoznavanje, kar je glavni pogoj za medsebojno spoštovanje in mirno sožitje med narodi.

Ob priliki seminarja za italijanske šolnike in dijake bo v petek 5. februarja ob 16. uri v koprskem mestnem muzeju otvoritev razstave italijanske sodobne knjige, ki je bila že v Novi Gorici, Novem mestu in Mariboru.

Cisterna «Pietro Martini» priplula v Trst

V tržaško pristanišče je včeraj popoldne priplula ladja cisterna «Pietro Martini», ki je predvčerajšnjim, približno poldrugo miljo pred vhodom v beneško pristanišče, trčila v rusko ladjo cisterno «Džbrail». Pri trčenju je ruska ladja utrpela precejšnjo škodo, na italijanski ladji pa ni bilo velike škode in je lahko nadaljevala plovbo. Poveljnik italijanske cisterne je dobil ukaz nadaljevati plovbo v Trst, ker je bila ladja v stanju, da lahko priplove v naše pristanišče. Poveljnika, 35-letnega Giovannija Poggija bodo o nesreči zaslišale pomorske oblasti v Trstu. Zadevne zapisnike o zaslišanju bodo potem poslali pristaniškemu poveljstvu v Benetke.

Trčil je v tovornik

Na nevrokirurški oddelek bolnišnice so včeraj popoldne sprejeli 19-letnega delavca Danila Grbca iz Ul. dell'Eremo 175, ki se bo moral zdraviti 20 dni zaradi udarcev in ran po zatilju, levem sencu in desnem stegnu. Grbec se je tudi udaril po glavi in začasno izgubil spomin. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico z rešilnim avtom. Agenti prometne policije so povedali, da se je Grbec malo prej peljal na vespi TS 29044 po Ul. Flavia proti Trgu Valmaura. Ko je privozil v bližino mitnice, je iz neznanih vzrokov trčil v zadnji del na desni strani ustavljenega tovornika, ki ga je tam parkiral 55-letni Giovanni Martini iz Žavelj 307.

Pri delu se je ponesrečil

Včeraj popoldne se je v ladjedelnici Sv. Marka, kjer je zaposlen, ponesrečil 18-letni tesarski vajenec Vinicio Monfà iz Tržiča, Ul. Valentinis 62. Monfà je opravljal svoje delo na pomolu, ki ga gradijo v ladjedelnici, in vlekel proti sebi stroj za električno varjenje. Nenadoma pa se je proti Monfaju začel premikati žerjav, ki so ga tedaj spravili v pogon, in vajenca je stisnilo med žerjav in stroj. Pri nesreči se je Monfà ranil po bradi in levi roki. Z rešilnim avtom gasilcev so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na opazovalnem oddelku. Zdraviti se bo moral 7 dni.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Z VČERAJŠNJE SEJE DEŽELNEGA SVETA

Razprava o odboru in komisiji za razvoj gorskih področij

Misovca Morellija skrbijo napisne table ob meji - Interpelacije o odborništvu, industrijskem konzorciju v Karniji in odpustih v Tarčentu

Deželni svet je včeraj nadaljeval z razpravljanjem o zakonskem osnutku o ustanovitvi odbora deželnih odbornikov za razvoj gorskih področij in posvetovalne komisije za gorsko gospodarstvo. Razprava se je močno razvlekla in so odobrili samo 4 člene osnutka. Sploh se včasih zdi, da se zlasti nekateri svetovalci iz Furlanije, ki imajo samo izkušnje iz malih občinskih svetov, šele vadijo v «parlamentarni» praksi in je zato razprava podobna srednjeveškemu dlakocepstvu o spolu angelov.

V začetku seje pa so bile na vrsti interpelacije svetovalcev, na katere so odgovarjali razni odborniki. Zatem je predsednik sveta de Rinaldini omenil drugo obletnico objave zakona o deželnem statutu v Uradnem listu, kar je pomenilo rojstvo dežele, in vsi svetovalci razen misovcev so pozdravili njegove zadnje besede s ploskanjem. Zatem je omenil, da je včeraj poteklo 20 let, odkar je bila priznana ženska volilna pravica. Edina svetovalka, demokristjanka Emma Pittino, se je nato z vnesenimi besedami zahvalila predsedniku za njegov govor. Sledila je simpatična gesta: predsednik de Rinaldini je poklonil svetovalki Pittino in neki stalni, rekli bi, skoraj edini predstavnici občinstva, ki prihaja zvesto na balkon poslušat vsako sejo, po en šopek cvetja. Kasneje je ta poslušalka povedala, da se piše Magda Petrović, da je stara 74 let in da stanuje v nočnem prenočišču v Ul. Pondares. Gospa je menda zamenjala deželni svet za akademijo «della Crusca», ker je rekla, da hodi na seje, «da se nauči dobre italijanščine». Bolj verjetno pa je, da se prihaja gret, saj je znano, da zapode uboge goste iz prenočišča zelo zgodaj na ulico. No, ta epizoda je vsaj nekoliko razživila včerajšnji duhamorni potek dolgotrajne seje.

Kot smo dejali v začetku, je bila razprava o omenjenem zakonskem osnutku zelo razvlečena zaradi številnih spreminjevalnih predlogov in protipredlogov k tem spreminjevalnim predlogom. V bistvu je demokristjansko - socialdemokratska večina zavrnila skoraj vse spreminjevalne predloge. Sprejela je le spreminjevalni predlog skupine svetovalcev KPI, PSI in PSIUP o zastopstvu združenj industrijcev, agrarcev in trgovcev v posvetovalni komisiji za gorsko gospodarstvo ter spreminjevalni predlog demokristjanov Varisca in Romana o zastopstvu konzorcijev, ki pa ga je odbor spopolnil, tako da bodo sproti klicali k posvetovanju predstavnike raznih dolinskih svetov in konzorcijev, ko pojde za vprašanja njihovih področij.

Vsi spreminjevalni predlogi komunistov so v glavnem težili za tem, da se okrepijo v posvetovalni komisiji zastopstva krajevnih uprav, sindikatov in dolinskih svetov, tako da bi prišli bolj do besede ljudje iz samih goratih predelov. Pri tem je vodja skupine KPI Bacicchi poudaril tudi poseben narodnostni položaj Beneške Slovenije (Nadiških dolin, kot je dejal).

Nekoliko se je razprava razživela, ko so misovci dali spreminjevalni predlog, po katerem naj bi bili zastopani v posvetovalni komisiji tudi fašistični sindikati (CISNAL). Pri tem je rekel, da ve, da bo naletel na gluha ušesa, ter pikro pripomnil, da bi se morali člani fašističnega sindikata navaditi slovensko, pa bi jih potem gotovo sprejeli v komisijo njih predstavnika. Zahtevo misovcev sta odločno zavrnila komunist Bacicchi in svetovalec PSIUP Bettoli, ki je tudi deželni tajnik CGIL. Po dolgi bitki predlogov in protipredlogov k členu 3 zakonskega osnutka so končno odobrili celotni člen s popravki, nato še na hitro četrti člen.

Kot smo dejali, so bili v začetku na vrsti vprašanja in interpelacije. Misovec Morelli se je pritožil, da so jugoslovanske oblasti postavile na meji bivše cone B napise «državna meja», čeprav jo samo upravljajo, češ da je to v nasprotju z mednarodnimi sporazumi. Predsednik Berzanti mu je odgovoril, da ni prišlo glede «začasne meje» nobene spremembe razen omenjenih napisov, da pa so ostali mejni kamni enaki. Kar pa se napisov tiče, je zunanje ministrstvo storilo potrebne korake, da se popravijo». Morelli pa je dejal, da je te dni neki francoski list objavil vest, da potekajo med Italijo in Jugoslavijo razgovori za dokončno priznanje jugoslovanske vrhovnosti nad bivšo cono B tudi «de jure». Rekel je, da ga to zelo skrbi in naj se predsednik Berzanti pozanima, kaj je na stvari.

Na vprašanje demokristjana Varisca glede premoženja bivše GIL, ki ga upravlja komisariat italijanske mladine, je dr. Berzanti odgovoril, da to ne spada v pristojnost dežele.

Sledili so odgovori pristojnih odbornikov na interpelacije naslednjih svetovalcev: Giacomettija (PSI) o ukrepih za razvoj obrtništva, Mora (PSI) o industrijskem konzorciju v Karniji ter Urlija (KD) in Volpeja (PSI) o odpustih in suspenzijah v podjetju «Filatura Cascami Seta» skupine Snia Viscosa v Tarčentu.

ŠE EN ODRAZ GOSPODARSKE KRIZE

Promet v Javnih skladiščih v januarju znatno nazadoval

V primerjavi z januarjem lani je kar za 33 odst. manjši

V preteklem januarju je pomorski promet v tržaških Javnih skladiščih dosegel v obe smeri 150.000 ton, od tega 69.000 ton v dovozu in 81.000 v odvozu. V primerjavi s prometom v istem mesecu leta 1964 so letos zabeležili nazadovanje za 76.000 ton, ali za 33 odst. Letos se je zmanjšal zlasti dovoz blaga, deloma pa je popustil tudi odvoz. V odvozu so v letošnjem januarju odpremili le 44.000 ton premoga, žitaric in rudnin, medtem ko je lansko leto ta postavka znašala 132.000 ton. Nasprotno je letos nekoliko napredoval promet z lesom in z «raznim blagom», ki se je dvignil za 14.000 ton v primerjavi s prometom v januarju 1964. leta.

Elektronska tehtnica v novem pristanišču

V novem pristanišču bodo postavili novo elektronsko mostno tehtnico. V tem smislu so se izrekli strokovnjaki tehničnega odbora na pokrajinskem skrbništvu za javna dela. Nova tehtnica bo stala 10 milijonov lir.

Izleti

[illegible] obvešča, da bo izlet v Črni vrh 7. t.m. Vpisovanje do vključno 3. t.m.

Včeraj-danes

V dneh 31. januarja in 1. februarja 1965 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 19 oseb.

UMRLI SO: 54-letni Virgilio Maniassi, 90-letna Carolina Vidich vd. Tommasini, 1 dan stari Claudio Milanovich, 73-letni Simeone Giorgini, 68-letni Michele Fiumara, 84-letna Teresa Miclavez por Cebochin, 83-letna Anna Miletic vd. Salmi, 61-letna Cristina Gerolami, 56-letna Bruna Peressoni por. Bria, 64-letni Domenico Montillo, 86-letna Teresa Drobne vd. Vetmic, 77-letni Pietro Sgarbul, 73-letna Maria Demarchi vd. Di Mola, 64-letni Michele Galati, 75-letni Giuseppe Pettirosso, 69-letna Francesca Coloni, 75-letna Giovanna Franza por. Deponte, 71-letna Antonia Ciak por. Vitali, 84-letna Maria Naccari.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (1. 2. — 7. 2.)

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11; D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Služba lekarn od 13. do 16. ure

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (1. 2. — 7. 2.)

D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

SLOVENSKI KLUB vljudno vabi na predavanje književnika

Borisa Pahorja

Govoril bo o svojem zadnjem romanu

«PARNIK TROBI NJI»

Predavanje bo danes v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9 ob 20.30.

Gledališča

VERDI

4. februarja se bo začel drugi del operne sezone v gledališču Verdi z gala predstavo Verdijeve opere «Ples v maskah». Predstava ob 20.30 bo za red A v parterju in ložah ter za red C na galerijah in balkonih. Opero bo dirigiral Alberto Erede, v glavnih vlogah pa bodo nastopili Luigi Ottolini (Riccardo), Licinio Montefusco (Renato), Elena Suliotis (Amelia), Adriana Lazzarini (Ulrica), Anna Maccianti (Oscar), Lucio Rolli (Silvano), Vito Susca (Sam), Sergio Luppi Willy (Tom), Raimondo Batteghelli (sodnik), Nicolo Macillis (služabnik).

Koreografija Enrico Sportiello, zborovodja Giorgio Kirschner, režija Walter Baccaccini. Scene Attilia Colonella je realiziral B. Sormani. Kostumi Oskar Kokoschka.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic.

TEATRO STABILE

V Avditoriju (vhod iz Ul. Tor Bandena) v soboto, 6. februarja ob 21. uri za abonma A prva predstava «Romagnole» Luigija Squarzine.

Kino

Nazionale 14.30 «Il grande sentiero» Technicolor. Richard Widmark, Carroll Baker, Karl Malden.
Arcobaleno 15.30 «Le lunghe navi» Technicolor. Richard Widmark.
Excelsior 16.00 «L'uomo che non sapeva amare» Technicolor. Alan Ladd, Archie Moore, Carroll Baker.
Fenice 16.00 «SOS naufragio nello spazio» Technicolor. Paul Mantee, Victor Lundin.
Grattacielo 16.00 «Le bambole» Gina Lollobrigida, Nino Manfredi, Elke Sommer. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.00 «Scandali nudi» — Technicolor. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 15.30 «3 notti d'amore» Technicolor. Catherine Spaak, Renato Salvatori. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16.30 «Il cantante del Luna Park».
Cristallo 15.45 «Il magnifico cornuto» Claudia Cardinale, Ugo Tognazzi. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 16.30 «Scandalo in società» J. Franciscos.
Garibaldi 16.30 «Gli schiavi più forti del mondo» Technicolor. Roger Moore, Shilla Gabel.
Impero 16.30 «La vendetta di una signora» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 15.30 «La settima alba» Technicolor. William Holden, Capucine.
Moderno 16.00 «Ore rubate» Technicolor. — Susan Hayward, Michael Craig.
Astra 16.30 «Viaggio indimenticabile».
Astoria 16.30 «Rapina al campo 3».
Abbazia 16.00 «Adultero lui adultera lei» Gino Bramieri, Peppino De Filippo. Prepovedano mladini pod 14 letom.
Ideale 16.00 «Prigionieri dell'oceano» Mary Anderson.
Skedenj 16.00 «Carmen Jones» Scopecolor. Dorothy Dandrige, Henry Belafonte.

Razstave

V Občinski galeriji bo danes ob 18. otvoritev razstave slikarja Laura Laghija.

Razna obvestila

V Kulturnem domu so našli dva para ženskih rokavic, katere lahko lastnica dvigne na upravi Slovenskega gledališča.

V sredo 3. t. m. ob 19. uri bo v dvorani kulturnega krožka «Rodolfo Morandi» na Trgu San Giovanni 1, prof. Fausto Monfalcon govoril in vodil debato o temi «Tržaška gospodarska kriza».

Darovi in prispevki

Viola Kobec daruje 1500 lir za Dijaško matico in 1500 lir za Glasbeno matico. Ivanka Colja daruje 2000 lir za Dijaško matico.

Mali oglasi

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst, Ulica Carducci 41, DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

ZAHVALA

Lepa hvala vsem prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami ob smrti naše ljube mame

AMALIJE

in ki so jo spremili na zadnji poti. Najlepša hvala vsem darovalcem cvetja ter častitemu g. župniku iz Zgonika za lep pogrebni obred.

Žalujoča družina MILIČ in sorodniki

Potrti naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena sestra

MIMI MANZONI

upokojena poštna uradnica

Pogreb nepozabne pokojnice bo danes ob 16. uri na domače pokopališče.

Žalujoči sestri Antonietta in Lini ter nečaki in nečakinje

Prosek, 2. februarja 1965.

POSLANCI KPI NAŠE DEŽELE MINISTRU ZA JAVNO VZGOJO

Tri vprašanja komunističnih poslancev o stanju slovenskih šol v Italiji

Zahtevajo razpis posebnih natečajev za slovenske profesorje kot je obljubil podtajnik Elkan sindikalnim zastopnikom iz Trsta in Gorice

Komunistični poslanci Marija Bernetič, Raffaele Franco, Mario Lizzero in Giorgina Frian Levi so te dni poslali pismena vprašanja ministru za javno vzgojo glede nekaterih zelo važnih problemov slovenske šole in šolnikov. Poslanci opozarjajo ministra na razne pereče probleme in žele vedeti, kaj bo minister ukrenil za njihovo rešitev. Predvsem poudarjajo, da ni še ustanovnih dekretov za srednjo šolo v Gorici in za srednje šole na Tržaškem (Ul. Fransin, Ul. Caravaggio, Ul. Montorsino, na Opčinah, Katinari, Proseku, v Nabrežini in Križu ter v Dolini). Nato opozarjajo ministra na vprašanje stolic za matematiko in fiziko na učiteljišču v Trstu in Gorici. Na učiteljišču v Trstu sta v ta namen dodeljena dva profesorja, v Gorici pa je dodeljen samo en profesor, ki mora poučevati tudi na drugih šolah, da lahko prejema celotno plačo. Ista zadeva je s poukom filozofije in zgodovine na klasičnih licejih v Trstu in Gorici, čeprav ustanovni dekret predvideva dve ločeni stolici za zgodovino in filozofijo. Poslanci pri tem pripominjajo, da se to dogaja v nasprotju z zakonskimi predpisi in razpisi natečajev za te stolice. Nato poslanci opozarjajo, da so bile z dekretom predsednika republike lanskega marca ustanovljene slovenske osnovne šole na Tržaškem in Goriškem, toda ni bil še določen organik za vsako šolo in niso bili razpisani natečaji.

V drugem pismu poslanci sprašujejo ministra za javno vzgojo, kdaj bo razpisal posebni natečaj za habilitacijo šolnikov, ki poučujejo na šolah vsaj pet let. Pri tem opozarjajo na obljubo, ki jo je dal leta 1961 tedanji namestnik ministra Elkan sindikalni delegaciji prizadetih šolnikov iz Trsta in Gorice glede razpisa posebnega natečaja, ki ga predvideva člen 12 zakona o slovenski šoli. Zaradi sedanjega neurejenega položaja so hudo prizadeti profesorji na slovenskih šolah, ki poučujejo že več kot deset let in niso imeli do sedaj še možnosti, da bi se udeležili natečaja.

V tretjem pismu pa poslanci opozarjajo ministra na položaj nekaterih profesorjev slovenskih višjih srednjih šol v Trstu in Gorici, ki poučujejo na stolicah, ki jih določa organik ali pa na srednjih šolah, toda ne dobivajo prejemkov za katedro kot njihovi kolegi na enakih italijanskih šolah, ampak po osemnajstinkah. Tudi glede tega poslanci sprašujejo ministra, kaj bo ukrenil, da se odpravi ta krivica, ki povzroča nezadovoljstvo prizadetih šolnikov.

Po stopnicah je padla

Žrtev hude nesreče je postala predvčerajšnjim popoldne 72-letna Giuseppina Gilli por. Radivo iz Ul. S. Maurizio 1. Odšla je na obisk k sorodnikom v Ul. Petronio 12 in okrog 17. ure se je poslovila. Šla je navzdol po stopnicah, toda ko je prišla na zadnjo rampo, je spodrsnila na linoleju prve stopnice, izgubila ravnotežje in se prevalila navzdol po rampi. Pri nerodnem padcu se je hudo pobila in ranila po čelu, nad levim očesom ter si verjetno zlomila čelno kost. Z zasebnim avtom so ponesrečenko prepeljali v bolnišnico. Sprejeli so jo na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 20 dneh.

V ladjedelnici vtaknil roko med valje stroja

V ladjedelnici Sv. Marka, kjer je zaposlen, se je včeraj zjutraj ponesrečil 50-letni kovač Giuseppe Voivoda iz Ul. Vergottini 6. Okrog 8. ure je Voivoda stal blizu stroja za upogibanje kovinskih plošč in čakal na ploščo, ki jo je trenutek prej dal v stroj. Pri tem se je naslonil na stroj, toda nenadoma je spodrsnil, izgubil ravnotežje in padel. To pa je bilo zanj usodno. Pri padcu se je hotel oprijeti z roko in jo je nerodno postavil med valje stroja v pogonu. Ranil se je po roki ter zadobil tudi kostne poškodbe. Z rešilnim avtom ladjedelnice so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na ortopedskem oddelku. Zdraviti se bo moral od 10 do 15 dni.

Ranila se je pri zaviranju avtobusa

Zaradi nenadnega zaviranja in temu sledečega sunka, je predvčerajšnjim okrog 13. ure 81-letna Marija Prelc vd. Gorjan z Lonjerske ceste 80, padla v notranjosti avtobusa proge «L», ki je vozil proti Lonjerju. Nesreča se je pripetila blizu gostilne «Micel» na Vrdelski cesti, kjer je moral šofer nenadoma zavreti.

Ponesrečenko so odpeljali v bolnišnico, kjer so jo s pridržano prognozo sprejeli na ortopedski oddelek zaradi zloma leve stegnenice.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Ker je hotel bencin na upanje ga je prijavil kot pijanca

Pri pregledu so mu res ugotovili vinjenost in ga obsodili, toda po pritožbi bo sodišče znova razsojalo - V priporu zažgal slamnjačo

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Rossi, tožilec Corsi, zapisnikar Strippoli, obramba Morgera) se je moral zagovarjati 35-letni Benito Tommasi iz Ul. Tigor št. 6.

Tommasi, ki se ukvarja s prodajanjem knjig, se je v aprilu lani pregrešil proti kazenskemu in cestnemu zakonu na svojstven način. 3. aprila lani je odpotoval skupaj s svojo ženo iz Milana v Trst. Upravljal je avto, ki si ga je izposodil od nekega znanca. Dolga pot iz Milana do Trsta je potekla brez vsakršne nezgode. Nevšečnosti pa so nastopile tik ob prihodu v naše mesto.

Tommasi je človek, ki je v svojem življenju že preživel marsikakšno grenko urico zaradi alkohola. Pred nekaj več kot dvema letoma so ga celo sprejeli v bolnišnico zaradi zastrupitve z alkoholom ter so ga morali več časa zdraviti zaradi hudih živčnih motenj. Tommasi pa, mož beseda, se je potem vedno strogo držal zdravniških predpisov, le na povratku iz Milana v Trst je pozabil na priporočila. Med vožnjo je popil nekaj kozarčkov konjaka in ker ni bil več navajen na uživanje alkohola, mu je razmeroma majhna količina pijače zameglila razum.

V teh pogojih se je pripeljal v Trst. Toda prav ob prihodu v mesto je opazil, da mu zmanjkuje bencina. Zato se je ustavil pri bencinski črpalki Shell na Trgu della Libertà. Verjetno v šali je pobaral uslužbenca: «Ali bi lahko dobil pri vas bencina, ne da bi ga moral takoj plačati?» Uslužbenec mu je seveda odvrnil, da to ni mogoče. Tommasijev odgovor je izzvenel uslužbencu nekoliko preoster. Moški je pogledal nenavadnega klienta ter preprosto zaključil: gre za pijanega vozača. Zato je takoj poklical občinskega redarja Michela Putignana, ki je bil v bližini. Ta je po bežnem ogledu voznika menil, da res za vinjenega človeka ter je takoj poklical agente letečega oddelka, ki so Tommasija prepeljali v bolnišnico. Zdravniška diagnoza (tudi na podlagi odvzema krvi na katero je prizadeti pismeno pristal) je bila zanj porazna: akutna vinjenost. Spričo te diagnoze so Tommasija priprli in ga čez nekaj dni izpustili iz zapora na začasno svobodo.

Tržaški sodnik je Tommasiju sodil v maju lani. Spoznal ga je za krivega pijanosti in vožnje v vinjenem stanju ter ga obsodil na pet dni pripora in 20.000 lir denarne kazni ter na 10.000 lir globe.

Obsojenec se je pritožil proti tej razsodbi, ker je menil, da ni bila pravična. Predvsem pa je izpodbijal razsodbo v zvezi z obtožbo vožnje motornega vozila v vinjenem stanju. Cestni zakon predvideva namreč določen postopek pri kaznovanju tega prekrška, kar mora biti razvidno iz listin, ki morajo biti vključene v sodne akte. Ker v aktih ni bilo teh dokumentov, je obtoženčev zagovornik upravičeno zahteval, naj višje sodišče še enkrat prouči ves postopek.

Tako se je Tommasi ponovno znašel pred prizivnim sodiščem, ki je upoštevalo ugovor ter sklenilo, da se odloži obravnava. Merodajni organi bodo morali med tem poskrbeti, da se predložijo sodišču ustrezni dokumenti. Poleg tega pa bo sodišče zaslišalo tudi mestnega redarja, ki je zasačil Tommasija v «vinjenem» stanju.

* * *

Ceprav je hotel zažgati slamnjačo v temnici policijskega komisariata pri Sv. Soboti, se je 31-letni Emilio Stepich izmazal samo z 10 dnevi pripora.

Zakaj je Stepich 28. januarja letos prišel na policijski komisariat pri Sv. Soboti, ki ima svoj sedež v begunskem taborišču, se mogoče ne bo nikoli zvedelo. Mladenič je baje po poklicu trgovec, toda ta vzdevek, ki je napisan v njegovi osebni izkaznici, verjetno ne pomeni mnogo. Gotovo pa je, da živi Stepich v ciganskem vozu, ki je parkiran v okolici Pantalonskega griča.

Ko je vstopil v sobo policijskega komisariata, so agenti takoj ugotovili, da gre za vinjenega človeka. Ker pa v tistem trenutku niso razpolagali z vozilom, da bi ga prepeljali v bolnišnico, so ga priprli v temnico ter telefonirali na leteči oddelek.

Ko so čakali, da pridejo agenti s kvesture, so nenadoma opazili, da prihaja iz temnice sumljiv dim. Hitro so odprli vrata ter ugotovili, da je Stepich raztrgal slamnjačo ter zakuril na podu temnice velik kup morske trave. Požar so seveda takoj pogasili in kmalu nato izročili Stepicha agentom letečega oddelka.

Obtoženec je imel pri vsem tem veliko srečo, saj ga niso obtožili, da je povzročil škodo državni upravi s tem, da je raztrgal in zažgal slamnjačo. Obsodili so ga samo zaradi pijanosti.

Samomor dveh priletnih zakoncev

V malem penzionu v središču mesta, se je predvčerajšnjim zjutraj dogodila pretresljiva družinska tragedija. Priletna zakonca sta se zastrupila s tem, da sta zaužila vsebino dveh tub uspavalnih tablet. Nesrečnika sta 66-letna Anna Augusta Rienschnig in njen 76-letni mož Dante Zucchero. Ženska je bila po rodu iz Trsta, Zucchero pa iz Bologne, oba pa sta do pred nekaj meseci živela v Imperii. Zakonca Zucchero sta prišla v Trst in se nastanila v penzion. Oba sta si želela dobiti v našem mestu stanovanje, vendar jima to ni uspelo.

Naveličana in obupana, ker nista mogla najti stanovanja, sta se zakonca Zucchero odločila za usodni korak in se zastrupila. Tako sta tudi napisala v dveh pismih, od katerih sta eno naslovila na upravitelja penziona, eno pa 40-letnemu nečaku Danteju Coceaniju, iz Ul. Lorenzetti 36.

Coceani je vsak dan obiskoval strica in teto, odkar sta se nastanila v Trstu. Hodil je k njima in jima prinašal kakšno darilce. Tudi jima prinašal kakšno darilce. Tudi v soboto je prišel in se je v njuni družbi zadržal približno pol ure. Okrog 20.30 se je poslovil in jima obljubil, da ju bo obiskal naslednji dan. Teta in stric sta se od nečaka prisrčno poslovila in tedaj ni kazalo, da bi imela samomorilne namene.

V nedeljo je Coceani prišel v penzion okrog 13. ure. Odšel je do njune sobe in potrkal. Zakonca Zucchero nista nikoli zaklepala vrat, zato je Coceani po dolgem trkanju in ko ni dobil nobenega odgovora vstopil v sobo. V notranjosti je bila tema. Nečak je najprej mislil, da se zakonca nista še zbudila, ker sta imela navado v nedeljah poležati do poznega. Ko pa je Coceani prižgal luč, se je zgrozil ob pogledu na nepremični trupli, ki sta ležali pod odejami.

Poklical je agente letečega oddelka in rešilni avto RK. Bolničarji pa niso mogli več pomagati, bilo je že prepozno.

Med preiskavo so agenti našli pismi iz katerih so izvedeli vzroke usodne odločitve zakoncev. Našli so tudi obe prazni tubi. Ena je ležala pod stolico ob strani postelje, kjer je ležal Zucchero, druga pa na nočni omarici, kjer je ležala Rienschnigova. Po zaključeni preiskavi, so trupli odpeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer sta na razpolago sodnim oblastem.

Zakonca Zucchero nista imela otrok in sta skupaj skladno živela.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

KINO «IRIS» PROSEK

Predvaja danes, 2. t.m. ob 19.30 Cinemascope technicolor film:

Alla fiera per un marito

(NA SEJEM PO MOŽA)

Igrajo: PAT BOONE in BOBBY DARIN

Goriško-beneški dnevnik

SESTANEK Z ARHITEKTOM PROF. PICCINATOM

Predstavniki naših krajev v Rimu zaradi splošnega regulacijskega načrta

Poleg drugih so pogovorom s predstavniki prizadetih ministrstev prisostvovali župan in podžupan iz Gorice ter župan iz Sovodenj Regulacijski načrt bo v kratkem predmet obravnave v občinskem svetu

Prejšnji teden je odšla v Rim številna delegacija predstavnikov pokrajine ter občin Gorice in Sovodenj, kjer se je s predstavniki posameznih ministrstev pogovarjala o smernicah splošnega regulacijskega načrta, ki ga za občino Gorico sestavlja arhitekt prof. Piccinato.

O rimskem obisku je včeraj obsežno poročal odbornikom župan dr Gallarotti, ki je odšel v Rim skupno s podžupanom Lupierijem. Na konferenci, ki je bila v petek popoldne, na urbanističnem oddelku višjega sveta za javna dela, so bili poleg župana in podžupana iz Gorice še načelnik občinskega tehničnega urada inž. Gentilli, pokrajinski odbornik Grigolon, župan iz Sovodenj Češčut, predstavnik trgovinske zbornice dr. Poterzio, predstavnik prefekture dr. Portelli, predstavnik dežele inž. Cola, predstavnik tehničnega urada inž. Iacopetti, kakor tudi zastopniki nadzorstva za umetnost, vojaškega tehničnega urada, ministrstev za zunanje zadeve, finance, obrambo, kakor tudi predstavniki državnih železnic in cestne uprave ANAS.

Potem ko je prof. Piccinato osvetlil najvažnejše dele urbanističnega načrta, cestno omrežje ter razdelitev na področja, so prisotni povedali svoja stališča. Urbanistični načrt odobravajo v sedanji zamisli predstavniki ANAS, kar zadeva avtomobilsko cestno zvezo Villesse-Gorica ter zvezo z državnimi cestami št. 55, 351 in 56, uprava državnih železnic zaradi industrijskega tira, ministrstvo za obrambo zaradi novega cestnega omrežja na področju, kjer so v veljavi vojaške služnosti; v glavnem se župan iz Sovodenj strinja z regulacijskim načrtom zaradi industrijske cone, ki zanima tudi to občino, medtem ko je finančno ministrstvo soglasno s predlogom načrta zaradi carinskih mejnih prehodov.

Konferenca je imela namen zbrati pri predstavnikih posameznih ustanov stališča, ki bi morebiti nasprotovala s splošnimi smernicami regulacijskega načrta. Predhodni stiki, ki so bili na široko razpredeni z vsemi organizmi, pa so takoj pokazali popolno soglasje ter zadovoljstvo z delom projektanta. Konferenca je nadalje predstavljala važno obdobje v pripravljanju predloga načrta, s katerim so se občinski predstavniki temeljiteje seznanili v študiju prof Piccinata. Regulacijski načrt bodo sedaj predložili v diskusijo goriškemu občinskemu svetu.

Končno spet nekaj sonca

Danes je svečnica, praznik, o katerem imamo Slovenci in tudi Italijani celo vrsto pregovorov. Svečnica je neke vrste mejnik med mrzlim in toplejšim obdobjem. Lahko pa je svečnica tudi začetek zime, kakršno je pač vreme. Za sedaj naj ugotovimo le to, da je današnji dan zaključek mokrega in južnega tedna, v katerem smo imeli razmeroma visoke povprečne temperature, dosti dežja, sneg v višjih legah in tudi meglo v nižinskih predelih.

Vremenske napovedi pravijo, da se bo z današnjim dnem zvremenilo in da bo ohladitev povzročila nastop burje. To bi pomenilo, da bomo imeli hladnejše dneve. Teh si vsi želimo, dasiravno se bomo morali bolje zaviti, saj bo samo na takšen način izginila megla, ki je zadnje dni legla nad Goriško.

Pred razpustom kmetijskega konzorcija?

Že nekaj dni se vztrajno širijo govorice, da se verjetno pripravlja zapora goriškega kmetijskega konzorcija. Po nekaterih vesteh naj bi se videmski konzorcij potegoval, da bi goriškega spravil pod svojo upravo. Razlogi, zakaj naj bi izvedli reorganizacijo, za sedaj še niso znani. Tudi predstavnik goriškega kmetijskega konzorcija, katerega smo vprašali, če so govorice točne in kakšna rešitev se predvideva, nam ni dal jasnega odgovora ter nam je samo zagotovil, da bomo pravočasno obveščeni o vsem, kar se bo s tem v zvezi zgodilo.

Zaradi padca s kolesa 20 dni v bolnišnico

Včeraj ob 9.30 so pripeljali v goriško bolnišnico 49-letno Normo Piccotti iz Slovrenca, ki je že v petek padla blizu svojega doma s kolesa ter si pri tem verjetno zlomila nekaj reber. Pridržali so jo za 20 dni na zdravljenju.

Nezgoda dečka pred kinom

Včeraj okrog poldne je mati pripeljala v goriško bolnišnico 11-letnega Ezia Granfiera iz Medeje, ki si je v nedeljo, ko je šel v kino v Medeji, zlomil desno roko. Nekaj pred vhodom se je namreč spotaknil in padel na velik kamen v bližini ter se poškodoval. Pridržali so ga na zdravljenju s prognozo okrevanja v 20 dneh.

Koroški oktet v Gorici

V nedeljo zvečer smo imeli v Prosvetni dvorani v Gorici gostovanje Koroškega okteta iz Ljubljane, ki je tokrat prvič nastopil v Gorici. Zanimanje za ta pevski nastop je bilo precejšnje, saj je bila dvorana polna do zadnjega kotička in so morali nekateri zamudniki oditi, ker ni bilo več prostora.

Vodja ansambla je najprej pozdravil vse občinstvo, želeč mu dobro poslušanje. Sledilo je izvajanje programa, pri katerem so pevci zapeli z dodatkom vsega 20 pesmi. Začeli so z dvema Gallusovima v latinščini, nato so zapeli dve italijanski, ves ostali program pa je obsegel slovenske narodne in umetne pesmi ter nekatere pesmi drugih slovanskih narodov.

Z domačimi pesmimi se je pevcem kmalu posrečilo navezati stik z občinstvom in zlasti pri nekaterih pesmih se je navdušenje stopnjevalo, kar je dalo občinstvo duška z živahnim ploskanjem. Se posebno živahno so pevcem ploskali, ko so za dodatek zapeli znano Vodopivčevo «Žabe». Ob zaključku je goriška mladinska poklonila gostom lep šopek rdečih nageljev v želio, da bi še kdaj prišli med Goriške Slovence.

Iz razgovora s pevci smo izvedeli, da deluje ansambel komaj pet let. Med tem časom so štirikrat gostovali v inozemstvu, v Nemčiji, Švici, Belgiji in Egiptu ter ob takih prilikah obiskali tudi slovenske izseljence in jim priredili posebne koncerte kot pozdrav iz domovine. Proti koncu tega meseca nameravajo zopet na turnejo po Zah. Nemčiji, Holandski in Belgiji.

Na sliki pogled na občinstvo med koncertom.

V POROSTORIH PRO LOCO V GORIŠKI PASAŽI

Razstava starinskih ur v Gorici izdelanih v 18. in 19. stoletju

Najbolj stare ure so izdelali obrtniki Anton Sich, Anton Pavlica in Filip Rošman - Skupna vrednost razstavljenih starin znaša okoli 20 milijonov lir

V razstavnem prostoru Pro loco v goriški pasaži so včeraj odprli razstavo starinskih ur, ki so jih goriški obrtniki izdelali predvsem v 18. in delno tudi v 19. stoletju. Pobudo za razstavo je dal njen predsednik dr. Formentini, ki jo je izpeljal ob strokovni pomoči znanega goriškega urarja Russiana.

Razstavljenih je 38 stoječih, stenskih in namiznih ur. Postavljene so na starinsko pohištvo, ki skupno s preprogami in umetniškimi slikami karakterizirajo dobo, v kateri so bile izdelane. Prireditelji so ure in ostale predmete dobili od goriških starinarjev, ki so jih rade volje dali naposodo. Po približni cenitvi znaša skupna vrednost vseh razstavljenih starin okoli 20 milijonov lir.

Ure so napravljene v stilih takratnih obdobij. Posamezni primerki so iz dobe Marije Terezije, Napoleona, Ludvika Filipa in Ludvika XVI.

Najbolj stare in tudi dokaj zanimive ure so v drugi polovici 7 stotih let napravili goriški obrtniki Anton Sich (ura je last grofa Coroninija) in Anton Pavlica (last grofa Carla Lewetzowa-Lantierija) ter obrtnik Filip Rošman (namizna ura v stilu Ludvika XVI., last dr. Cassarja). Uri obrtnikov Cicha in Pavlice sta na visokem lesenem podstavku ter stojita ob zidu.

Urar Russian razstavlja pet ur, geometer Natale Comolli 6, grof dr. Formentini 2, dr. Renato Carolla in dr. Riccardo Cunoldi pa vsak po 3. Razstava je odprta vsak dan od 7. do 22. ure (med uradnimi urami Pro loco). Prireditelj je že dal tiskati katalog, ki bo na voljo obiskovalcem.

Zaradi svojevrstnosti razstave, prve v naši deželi sploh, so sinoči posneli na filmski trak več kadrov, ki jih bodo prikazali v posebni televizijski oddaji.

V soboto, 6. februarja 1965 z začetkom ob 20.30 priredi športno in prosvetno društvo iz Sovodenj

PUSTNI PLES

v Prosvetni dvorani v GORICI, Verdijev korzo 13

Igrala bosta ansambla «Nomadi» iz Sovodenj in «Briški slavček» iz Števerjana

ZA PIJAČO IN JEDAČO BO POSKRBLJENO

Vstop samo z vabili, ki so na razpolago pri naslednjih poverjenikih: v Gorici na sedežu SPZ v Ul. Ascoli 1/I; v Standrežu pri Karlu Nanutu; v Sovodnjah pri Mirku Kuzminu, Davorinu Peliconu in Viljemu Fajtu; za Gabrje, Peč in Rupo pri Vitu Primožiču; za Doberdob pri Janku Gergoletu v Zadrugi; za Poljane pri Brunu Lavrenčiču; za Vrh pri Dominiku Grilu v trgovini jestvin in za Števerjan pri Jožetu Humarju.

Dve nezgodi pri delu

Včeraj dopoldne okrog 9. ure je 42-letni Agusto Bressan iz Ločnika, Ul. Valetta 2, v kraju Pubrida pri Ločniku odprezal voz od traktorja. Pri tem pa se je precej močno ranil, da so ga morali odpeljati v civilno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju s prognozo 15 dni.

Ob 13.30 pa so pripeljali v bolnišnico se 61-letno Marijo Brandolin iz Gradiške, ki so ji zdravniki ugotovili zlom desne roke v ramenu. Pridržali so tudi njo na zdravljenju za 15 dni. Žena že poveda la, da se ji je dopoldne okrog 10. ure spodrsnilo na domačem dvorišču, ko je nesla škaf vode.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci, telefon 22-68.

S SEJE TURISTIČNEGA ZDRUŽENJA

Tudi za kraško področje potrebna podpora za izboljšavo gostinstva

Tak natečaj za Brda je bil pozitiven - V proračunu za 1965 večji prispevek države za propagando - Večina gostincev za turistične menuje

Ob začetku sodobne seje odbora pokrajinskega turističnega združenja (EPT) je predsednik Peternel najprej pozdravil nove odbornike Claudia Lutmana, Giuseppa Ballareja in Giulia Portellija. Poročal je nato o akciji za uvedbo turistične cene po hotelih «vse vključeno» in povedal, da se je večina gostinskih podjetij odločila za nov način in sicer 76; dočim se jih je 41 izreklo proti z raznimi več ali manj tehtnimi izgovori. Odobren je bil tudi povišek cen vendar do najvišje mere 10 odst. Napovedal je tudi skorajšnji izid Goriškega vodiča, ki ga tiskajo v 2000 izvodih od katerih so jih nekaj stotin prodali že v prednaročbi.

Na vprašanje svetovalca Marinčiča je predsednik podal tudi kratko poročilo o izidu lanskega natečaja za izboljšanje gostinskih obratov v Brdih, ki je prav dobro uspel. Podrobne podatke o tem bodo objavili, ko bo izid natečaja pregledala in odobrila tudi pokrajinska uprava, ki je v njem sodelovala. Razdelitev nagrad bo na posebni uradni svečanosti. S tem v zvezi je bilo govora tudi o potrebi nadaljnjih tovrstnih akcij tudi za druga področja, predvsem za Kras. Naglašena je bila tudi potreba, da se preskrbi več sredstev v ta namen, saj so moderno urejeni gostinski obrati ena izmed osnov za razvoj turizma.

Predstavnik iz Gradeža prof. Fumolo pa je priporočal večjo podporo PTU tamkajšnjemu avtonomnemu turističnemu podjetju, ki se mora večkrat, zlasti pa pri pripravi pred novo sezono, boriti s finančnimi težkočami.

Odborniki so nato odobrili nekatere spremembe v postavkah proračuna za 1964.

Kar se proračuna za 1965 tiče, ki so ga tudi odobrili soglasno, naj omenimo, da predvideva povečanje državnega prispevka za 4 milijone, ki bo za letos znašal 36 milijonov. Ker ostanejo upravni stroški v glavnem na enaki višini kot lani, bo ta večji prispevek omogočil večjo podporo nekaterim turističnim pobudam. V celoti je predvidenih rednih in izrednih dohodkov 44 milijonov 100.000 lir. Pri stroških je največja sprememba v izdatkih za prispevke za razne turistične manifestacije in prireditve; v ta namen je določenih 12 milijonov lir ali 5,5 milijona lir več kot prejšnje leto.

Na seji je bilo govora tudi o uradu goriške Pro loco, ki so ga odprli šele pred nekaj meseci v pasaži mestne hranilnice v Gorici, pa se je že izkazalo, da je ta urad koristen za razvoj turizma in za ugled mesta samega. PTU je s svojim prispevkom pripomogla k otvoritvi in delovanju tega urada.

Glede valorizacije kraškega področja za turizem je bil sprejet sklep, da bodo na najvišji kvoti postavili razgledni stolpič z orientativnimi podatki in bodo v ta namen potrošili okrog poldrug milijona lir. Tudi nameravajo poskrbeti za ureditev nekaterih dohodnih stez za pešce ter izdati poseben propagandni letak o zanimivosti tega področja.

Dva posega goriških gasilcev

Včeraj popoldne okrog 16. ure so poklicali goriške gasilce v Ul. Oberdan 6 v Gorici, kjer se je pokvarila ogrevalna naprava. Gasilci so bili pol ure na delu, da so odstranili nevarnost požara. Pri tem pa se je pokvarila naprava za izgorevanje nafte ter električni motorček. Zgorelo je tudi nekaj pritiklin celotne naprave. Povzročeno škodo cenijo na okrog 150 tisoč lir, ki ni krita z zavarovalnino.

Malo pozneje so gasilci posredovali tudi v stanovanju Anite Stacul por. Comel v Ul. Garibaldi 11/I, kjer je bruhnil plamen iz pečke na petrolej. Pečko so kmalu zopet uravnali, ne da bi povzročila kaj škode.

PO SKLEPU PREFEKTURNE KOMISIJE

Zemljiške najemnine za leta 1965 do 1967

Določene so najvišje in najnižje najemnine za posamezna področja

Pokrajinska tehnična komisija je na svoji zadnji seji na goriški prefekturi odobrila primerne zemljiške najemnine za agrarna leta 1965 do 1967. Po tej odmeri znaša najvišja najemnina orne zemlje v Brdih po 23.100 lir za hektar in po 11.500 za druge površine; najnižja odmera pa naj bi bila po 15 tisoč 400 lir za hektar orne zemlje in po 7700 lir za druge površine.

V Gorici znaša maksimalna cena za orno zemljo po 30.800 lir za hektar in minimalna po 20.300 lir za ha. Na področju Tržiča je cena za peščene in namakane površine maksimalna po 33.000 in minimalna po 22.000 lir za ha; za peščene in namakane terene po 25.000 in 16.800 lir, za globoka in namakana zemljišča po 41.580 odnosno 27.720 lir ter za globoka a nenamakana zemljišča po 39.795 odnosno po 26 tisoč 565 lir.

Za specializirane vinograde znaša najvišja najemnina po 180.000 in najnižja po 100.000 lir za ha.

Zgornje cene, razen za specializirane vinograde, se razumejo za samo zemljo, brez površin zasajenih s trtami in murvami. Pravtako so izključene eventualne kmetijske zgradbe na najemni površini.

ZA VEČJE KULTURNO SODELOVANJE

Razstava goriške knjižnice je uspela tudi v Mariboru

V petek otvoritev zaključne razstave v Kopru

Razstavo moderne italijanske knjige, ki jo je pripravila državna knjižnica iz Gorice ob podpori in sodelovanju knjižničarjev iz Nove Gorice in drugih središč Slovenije, ki je tudi v Novem mestu doživela lep uspeh, so nato prenesli v Maribor, kjer je bila uradna otvoritev v ponedeljek, 25. januarja. Uredili so jo v udobnih prostorih mariborske knjižnice in otvoritvi so prisostvovali predstavniki republike Slovenije in mariborske občine. Med občinstvom pa je bilo prisotnih predvsem precej dijakov.

Ravnatelj mariborske knjižnice, dr. Stanko Kos, je v svojem pozdravnem govoru poudaril željo slovenskih kulturnikov, da bi prišlo do širšega in še plodnejšega sodelovanja z italijanskimi kulturnimi krogi in knjižnicami.

V imenu državne knjižnice iz Gorice mu je odgovoril njen ravnatelj dr. Guido Manzini, ki je poudaril, da ima razstava prav ta namen ter da je dosedanja akcija v tem smislu dala zadovoljive rezultate, ki bodo lahko služili kot osnova za nadaljnji razvoj takega sodelovanja. To da je tudi želja kulturnikov v Italiji.

Po uradni otvoritvi je sledila zakuska, ki jo je pripravila mariborska občinska uprava. Prisotni so bili številni krajevni predstavniki oblasti, ki so se zadržali v prijateljskih razgovorih z organizatorji.

Razstavo bodo v Mariboru zaključili v sredo 3. februarja. Se več drugih knjižnic v Sloveniji bi želelo razstaviti te knjige, pa jim v zimskih mesecih zaradi neprikladnih prostorov to ni mogoče. Zato bodo razstavo prenesli iz Maribora naravnost v Koper, kjer jo bodo odprli v petek 5. februarja ob 16. uri v okviru IV. seminarja za italijanski jezik in kulturo, ki bo prav te dni v Kopru.

Žena iz Štandreža si je zlomila nogo

Včeraj okrog poldne so pripeljali v goriško civilno bolnišnico 53-letno Marcellino Perko iz Štandreža, Mihaelova ulica 9. Pri pregledu so zdravniki ugotovili, da si je žena zlomila nogo v gležnju ter se bo morala zdraviti 30 dni. Žena je povedala, da je že 27. januarja zjutraj padla na svojem domu ter se takrat poškodovala. Sprva je mislila, da ni nič hudega, ker pa bolečine niso pojenjale, se je odločila za pregled v bolnišnici.

Kino

VERDI. 17.15: «Topkapi», Maximilian Schell in M. Mercoury, barvni film, zadnja predstava ob 22.

CORSO. 16.30: «I due seduttori», Marlon Brando in David Niven, ameriški barvni film, zadnja predstava ob 22.

MODERNISSIMO. 14.00: «La calda pelle», Elsa Martinelli in G. Sorel, Črnobeli film, mladini pod 18. letom prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Le bellessime gambe di mia moglie», Colette Mercer in Noel Raquevert, francoska barvna opereta v kinemaskopu, zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.15: «Terra lontana», J. Steward in C. Colvet, ameriški barvni film, zadnja predstava ob 21.30.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 4 stopinje ob 13.30, najnižjo 0,9 stopinje ob 7. uri, povprečne dnevne vlage je bilo 95 odstotkov, dežja je padlo 4 mm.

šport šport šport šport šport šport

ALIGA

IZIDI

*Cagliari—Juventus	1-0
*Catania—Lazio	3-0
Sampdoria-*Fiorentina	1-0
*Foggia—Inter	3-2
*Genoa—Messina	2-0
*Vicenza—Bologna	1-1
*Milan—Mantova	2-0
*Roma—Atalanta	0-0
*Torino—Varese	1-0

Prihodnje tekme (17. t.m.)

Sampdoria - Cagliari; Juventus - Catania; Lazio - Fiorentina; Mantova - Foggia; Bologna - Genoa; Milan - Vicenza; Messina - Inter; Varese - Roma; Atalanta - Torino.

LESTVICA

Milan	19	14	5	0	36	11	33
Inter	19	9	8	2	26	18	26
Juventus	19	9	7	3	22	13	25
Torino	19	8	8	3	24	15	24
Fiorentina	19	8	7	4	26	19	23
Bologna	19	8	6	5	25	14	22
Foggia	19	6	7	6	14	17	19
Roma	19	4	10	5	20	19	18
Catania	19	6	6	7	23	25	18
Sampd.	19	6	6	7	15	19	18
Vicenza	19	6	6	7	20	21	18
Atalanta	19	4	9	6	9	12	17
Varese	19	4	9	6	17	22	17
Lazio	19	4	8	7	16	20	16
Genoa	19	3	9	7	14	23	15
Cagliari	19	3	7	9	11	22	13
Messina	19	3	5	11	11	25	11
Mantova	19	2	5	12	8	22	9

ATLETIKA

Svetovni rekord Rona Clarka v teku na 5.000 m

AUCKLAND, 1. — Avstralec Ron Clark je končno le izboljšal lastni svetovni rekord v teku na 5.000 metrov. Avstralec, ki je do sedaj branil rekord 13'34"6, je progo pretekel v 13'33"6. Ron Clark je nov rekord dosegel med atletskim mitingom «Western Springs Track», ki je bil v Aucklandu.

Avstralski dolgoprogaš je v zadnjih 13 mesecih izboljšal svetovne rekorde v tekih na 3 milje, na 6 milj in na 10.000 m.

SEDMO KOLO ODBOJKARSKEGA PRVENSTVA MOŠKE B LIGE

Z obema točkama šestorka Bora z gostovanja v Padovi

Tamkajšnja ekipa gasilcev gladko poražena 3:0

V sedmem kolu italijanskega prvenstva moške odbojkarske B lige je Borova šestorka končno zabeležila pozitivni rezultat tudi na tujih tleh. V nedeljo je namreč gostovala v Padovi in premagala s čistim in neoporečnim rezultatom tamkajšnje gasilce. Ta zmaga je tembolj pomembna, ker je prišla po katastrofalnem porazu, ki so ga doživeli slovenski odbojkarji doma proti Celani.

Po prvem setu, v katerem je bila igra obeh ekip enakovredna, smo videli kako se je vsak igralec «plavih» dobesedno bal žoge. Vsi so namreč občutili strah pred ponovnim porazom. V začetnih potezah so zapovrstjo zgrešili štiri žoge, kasneje pa še dva servisa, tako da so gostitelji že vodili s 4:0. Tedaj se je v slovenski ekipi nekaj sprožilo. Začele so prihajati točka za točko in kmalu je bilo stanje 8:6 za Bor. V tistem trenutku smo bili priče borbeni in nadvse požrtvovalni igri. Odgovor gasilcev je, predvsem z dobrimi servisi, nato nekoliko presenetil Borovo obrambo. Pri stanju 10:8 za gasilce pa so plavi spet oživeli in z izvrstnim blokom odvzeli servis nasprotnikom. Nato so z istim orožjem, to je s servisi odgovorili nasprotnikom in najprej povedli, nato pa v nekaj menjavah osvojili set.

V drugem setu so borovci stopili na igrišče moralno povsem prenovljeni. Po začetni zelo nervozni igri smo videli tehnično dobre poteze, ki so navdušile občinstvo. Borova ekipa je zaigrala kot še nikoli v tem prvenstvu. Z odličnim blokom, s požrtvovalno obrambo in z močnim tolčenjem je povsem nadkrilila nasprotnike, ki so le od časa do časa posegali v igro.

Tretji set je bil pravi monolog Bora, ki je takoj močno povedel z 8:0. Pri tem stanju so Padovanci reagirali in osvojili točko. Z naslednjo žogo, ki je prišla na Borovo igrišče in ki jo je slovenska obramba napačno odbila, se je lažje poškodoval Orel. Žoga je letela naravnost med jeklene žice, ki nategujejo mrežo. Orel ni v elanu videl teh žic in se z vso silo zaletel z vratom v eno izmed teh. Žica, ki je močno nategnjena, ga je odbila na tla. Na prvi videz je bilo veliko preplaha, a izteklo se je vse po sreči. Orel je moral z igrišča, moštvo pa je nadaljevalo s svojo izredno igro in zmaga ni mogla uiti razigranim Tržačanom.

Izid:

BOR — *Gasilci (Padova) 3:0
(15:10, 15:6, 15:2)

Teden smučarskih skokov v Švici

Šved Sjoeberg pred Aimonijem

Ludvik Zajc deveti v Le Loclu

LE LOCLE, 1. — Z zadnjim nastopom v Le Loclu, ki je ob francosko-švicarski meji, se je zaključil letošnji mednarodni teden smučarskih skokov v Švici.

V zadnjem dnevu je Šved Kjell Sjoeberg za meter izboljšal rekord skakalnice, ki je dve leti pripadal Jugoslovanu Pečarju. Švedski skakalec je tako v zadnjem dnevu izpodrinil Italijana Giacoma Aimonija, ki je vodil, s prvega mesta lestvice in si zagotovil prvo nagrado.

V nedeljo je skakal tudi Ludvik Zajc, ki se je uvrstil na deveto mesto. Njegova uvrstitev v končni razpredelnici bi bila brez dvoma boljša, če bi startal tudi v Arosi. Toda Zajc je bil poškodovan in se je moral odpovedati borbi z najboljšimi za boljša mesta.

Izidi zadnjega dne smučarskih skokov v Švici so naslednji:

1. **Sjoeberg** (Šved.) 215,4 (68, 71,5)
2. Kurtz (ZRN) 203,9 (66,5 69,5
3. Yggeseth (Nor.) 203,8 (67,5, 68,5)
4. Ukkonen (Fin.) 203,5 (66, 67)
5. Aimoni (It.) 203,1 (67, 67)
6. Ihle (ZRN) 194,5 (66, 67)
   Maunu (Fin.) 194,5 (66, 67)
8. Flytör (Nor.) 193 (63,5, 67)
9. Zajc (Jug.) 192,9 (63, 68)
10. Schmidt (Šv.) 192,8 (67, 65)
11. Zandanel (It.) 188 (64, 66)
13. De Zordo D. (It.) 186 (63, 64)
16. De Zordo B. (It.) 182 (63, 64)
21. Ceccon M. (It.) 169 (62, 63)
30. Pečar 176,2 (63, 61)
33. Koprivšek 171,4 (60,5, 61,5)
37. Štefančič 169,3 (60,63)

KONČNA LESTVICA

1. **Sjoeberg** 878,4
2. Aimoni 873
3. Ukkonen 851,6
4. Yggeseth 847,3
5. Ihle 843,8
6. Flytör 838,4
7. Zandanel (It.) 830,6
8. Maunu 819,9
9. Sörensen (Nor.) 819,4
10. Dino De Zordo (It.) 816,2
24. Pečar 753,1

V 19. KOLU A LIGE

Samo Milan s polnim izkupičkom

Poraz Interja in Juventusa

Milan je z nedeljskim kolom še povečal naskok. Za črno-rdeče vrage, ki imajo letošnji naslov praktično že v rokah, je bila nedeljska tekma samo sprehod, pa čeprav ni bil, zaradi blata, preveč prijeten. Medtem ko so Milančani z 2:0 odpravili Mantovo, pa je moral Inter, ki je gostoval v Foggi, prepustiti gostiteljem kar obe točki. Herrerovo moštvo je imelo še srečo, ker se je tudi Juventus vrnil s Cagliarija praznih rok, zaradi česar je ostal ta del lestvice nespremenjen.

Z nedeljsko zmago nad Varese je začel Torino od blizu ogrožati tako Juventus kot Inter. Razlika v točkah je malenkostna in vsak spodrsljaj slednjih lahko pomaga Torinu, da se uvrsti še višje.

Nič boljše se ni zgodilo Fiorentini, ki je na domačih tleh klonila živahni Sampdoriji. Nasprotno pa je Bologna rešila na gostovanju v Vicenzi točko in isto se je posrečilo Atalanti, ki je bila v gosteh Rome.

V Cataniji je Lazio doživel hud Poraz, katerega Rimljani, vsaj v takem obsegu, niso pričakovali. Tudi Messina ni mogla ničesar proti Genoi, ki se je v drugem polčasu razživela in prisilila predstavnike juga neusmiljeno na kolena.

* * *

MILAN, 1. — Jose Altafini, ki je v nedeljo prispel ponovno v Italijo, se bo jutri sestal s predsednikom Milana Rivo. Altafini je danes že treniral v Milanellu.

ŠTIRI IZKLJUČITVE NA STADIONU PRI SV. SOBOTI

Neodločen rezultat preveliko plačilo za sterilno Triestino

TRIESTINA: Colovatti, Frigeri, Cattonar, Palcini, Dalio, Sadar, Rancatti, Scala, Bernasconi, Cignani, Novelli.

VENEZIA: Vincenzi, Tarantino, Mancin, Neri, Spanio, Spagni, Guizzo, Santon, Mencacci, Salvemini, Pocchissimo.

SODNIK Orlando iz Bergama. Pr. 6000 gledalcev. Izključeni v 36' Guizzo, v 40' Rancatti, v 63' Santon, v 70' Cattonar. Opomin Sadarju, Palciniju in Nivelliju (vsi T.) ter Guizzu in Santonu (V.). Kotov 6.0 v korist Venezie (3:0 v prvem polčasu).

* * *

Z neodločenim rezultatom, ki ga je prejšnjo nedeljo Triestina izsilila v Alessandriji, se nam je vrinilo malo upanja, da bo Triestina končno prekinila negativno serijo in začela prodor proti sredini lestvice. Tako smo šli v nedeljo na stadion polni upanja. Kaj kmalu pa smo spet obupali. Sodeč po današnji tekmi, ni bila Triestina še nikoli v taki krizi in izgledov za rešitev je sedaj vedno manj. Z nedeljskim neodločenim rezultatom smo lahko popolnoma zadovoljni, ker si ga Triestina nikakor ni zaslužila. Tekma je potekala v stalni premoči gostov, ki pa niso znali izrabiti številnih priložnosti.

Glavni junak tekme je bil vsekakor sodnik, ki je s svojimi izmišljotinami onemogočil normalen razvoj dvoboja. Že dolgo časa se ni zgodilo v Trstu, da bi bili izključeni kar štirje igralci. Res je sicer, da je najvišji italijanski nogometni organ pozval sodnike k večji strogosti, a kar se je pripetilo v nedeljo, je bilo naravnost smešno. V 37' je Triestina razvijala svoj prvi napad, ko je Guizzo odločno podrl Novellija. Nič posebnega, to se zgodi v vsaki tekmi. Toda ne, sodnik je poklical k sebi beneškega napadalca, katerega je res že prej opomnil, in ga izključil. Gledalci še niso dobro razumeli zakaj, ko je moral zapustiti igrišče tudi Rancatti, ki je zakrivil podoben pregrešek. To je seveda škodilo obema moštvoma, ki sta morali spremeniti svoje vrste.

V drugem polčasu se sodnikovo vedenje ni spremenilo. V 17' je moral Colovatti Santonu pod noge. Napadalec je brez hudobije brcnil žogo, da bi se Colovattiju umaknil: Orlando je takoj pritekel in Santon je moral slediti Guizzu. Triestina je imela spet igralca več in gledalci so že upali, da bo v zadnjih minutah prešla v vodstvo. Toda Triestina sploh ni zapustila svoje polovice in Venezia je le za las zamudila lepo priložnost. V 25' četrta izključitev: Mencacci in Cattonar sta se borila za žogo, ki se je kotalila proti aut-črti. Teren je bil spolzek zaradi dežja prejšnjih dni, zato nič čudnega, če sta oba padla. Toda Orlandov humor še ni zamrl in moštvi sta spet ostali z enakim številom igralcev.

To je praktično kronika cele tekme. Akcij ni bilo, saj jih je Orlando vselej preprečil s svojimi posegi. Triestina pa je še enkrat pokazala, da popolnoma zasluži svoje predzadnje mesto. Rešila sta se le Colovatti, ki je z drznimi paradami večkrat preprečil gol, in ki si je zaradi tega pridobil več udarcev v glavo, in Frigeri, ki kljub svojim letom še vedno neutrudno budi ostale igralce.

Venezia se je izkazala kot zrelo moštvo in bi si zaslužila tudi zmago. Žal pa je tudi njo sodnik močno oškodoval, ne toliko zaradi nedeljske tekme, kot za prihodnje, kajti izključitvam njenih dveh najmočnejših napadalcev bo gotovo sledila vsaj enkratna prepoved igranja.

UROŠ KOREN

BLIGA

IZIDI

*Brescia—Reggiana	1-0
*Livorno—Pro Patria	0-0
*Modena—Lecco	0-0
*S. Monza—Trani	3-2
*Napoli—Parma	2-0
*Padova—Catanzaro	1-0
*Palermo—Bari	2-1
Potenza—*Spal	3-2
*Triestina—Venezia	0-0
*Verona—Alessandria	1-1

Prihodnje tekme (7. t. m.)

Reggiana - Bari; Monza - Catanzaro; Venezia - Lecco; Padova - Livorno; **Triestina** - Modena; Alessandria - Napoli; Trani - Palermo; Brescia - Parma; Verona - Potenza; P. Patria - Spal.

LESTVICA

Brescia	19	9	8	2	23	11	26
Lecco	19	10	5	4	26	7	25
Modena	19	7	8	4	21	11	22
Napoli	19	6	10	3	22	13	22
Palermo	19	8	6	5	23	20	22
Reggiana	19	8	5	6	23	9	21
Spal	19	6	9	4	15	14	21
Verona	19	6	9	4	16	18	21
P. Patria	19	8	5	6	17	21	21
Venezia	19	7	6	6	19	16	20
Catanzaro	19	5	10	4	10	11	20
Bari	19	6	7	6	19	19	19
Padova	19	5	9	5	10	10	19
Potenza	19	6	7	6	27	27	19
Alessand.	19	4	10	5	14	19	18
Livorno	19	3	9	7	11	15	15
S. Monza	19	4	6	9	16	28	14
Trani	19	4	6	9	12	25	14
Triestina	19	4	4	11	9	23	12
Parma	19	3	3	13	12	30	9

ODBOJKA ZA POKAL FURLANIJE JULIJSKE KRAJINE

V deželnem finalu uspeh goriškega Doma

Prejšnjo nedeljo je bila v telovadnici Ul. Ospedale Vecchio v Vid. mu zaključna tekma v odbojki za pokal Furlanije in Julijske krajine. V kategoriji «promozione» sta nastopili moštvi športnega združenja DOM iz Gorice in CRDA iz Trsta. Tekma je obetala zelo zanimiv razplet, ker sta obe moštvi po močeh na isti višini in ker sta želeli osvojiti naslov prvaka Julijske krajine te kategorije. Uspeh pa se je vendar nasmejal slovenskemu moštvu iz Gorice, ki si je res zaslužilo zmago.

Domovci se namreč niso toliko ozirali na tolčene žoge, čeprav tudi teh ni manjkalo pač pa na «iskanje lukenj». Nasprotniki se te ga niso zavedli in so zato klonili v dveh samih setih. V začetku prvega seta je bilo kar pet izmenjav servisa, ne da bi si mogio eno ali drugo moštvo osvojiti točke. Šele nato je tržaški ekipi uspelo napraviti nekaj točk, katere je DOM kaj kmalu nadoknadil in se povzpel celo v vodstvo. Od tedaj naprej so domovci neprestano vodili do konca, pa čeprav samo z minimalno razliko dveh točk.

Drugi set je bil po poteku podoben prvemu. Eni in drugi so zagrizeno igrali, tako da je občinstvo večkrat ploskalo kar sredi igre. Domovci so se zavedali, da morajo zmagati tudi drugi set, ker bi bilo to v odločilnem nizu težje dosegljivo. Od vsega začetka je Dom neprestano napadal tako s tolčenimi kot s plasiranimi žogami. CRDA je zasledovala, nikoli pa se ni mogla uveljaviti in preiti v vodstvo, pa čeprav je bila razlika le dveh točk.

S to zmago si je Dom osvojil pokal Furlanije in Julijske krajine in pravico, da se udeleži tekmovanja za pokal Treh Benečij, ki bo v prihodnjih dneh.

Izid

DOM - CRDA 2:0 (15:13, 15:13)

P. L.

AMATERSKI NOGOMET

Primorje zmagalo 3:1 (0:1) v Tržiču

Danev in Verginella (2) strelca golov

V nedeljo je enajstorica Primorja nastopila v Tržiču proti moštvu Oratorio San Michele. Sodniku so se Prosečani predstavili v postavi: Mora, Galli, Segina, Sardoč, Metelko, Danev, Petrucci, Finotto, Husu in Verginella. Prosečani so takoj prešli v napad, vendar so jih domačini s hitrimi prodori večkrat spravili v zadrego. Vratar Primorja je imel precej dela, a vse do 22' ni klonil. Tedaj pa je sodnik prisodil zaradi prekrška Gallija enajstmetrovko, ki je tokrat spravila Mora na kolena. Prosečani so tu pa tam odgovorili s protinapadi in v 31' so imeli priložnost za izenačenje. Žal pa je Petrucci zastreljal enajstmetrovko.

V drugem polčasu je Primorje vedno bolj organizirano napadalo. V 14' se je posrečilo Danevu izenačiti, s čimer je vžgal ostale igralce, ki so vztrajali v napadu. Štiri minute kasneje je Verginella z močnim strelom povedel Prosečane v vodstvo. V 25' je Petrucci hotel prevarati vratarja gostiteljev, ki je bil na pravem mestu in je z odličnim posegom preprečil gol. Ta pa je prišel v 35', ko je Verginella, ki je bil v izredni formi, prisebno izkoristil priložnost in gostiteljem že tretjič pretresel mrežo. Tekma se je tako končala s 3:1 v korist Primorja.

Prosečani so igrali z nekoliko spremenjeno postavo. V drugem polčasu so morali ponovno spremeniti moštvo, ker se je Galli zaradi poškodbe umaknil na krilo, njegovo mesto pa je prevzel Finotto. Prav v tem predelu igre so se Prosečani bolje organizirali ter zasluženo in prepričljivo zmagali. Med nedeljsko tekmo so se najbolj izkazali Verginella, Husu, Danev in Metelko.

Tekma juniorskega prvenstva Primorje-Muggesana je bila zaradi blatnega igrišča odložena na kasneje.

B. R.

GORIŠKI NOGOMET

Juventina je zmagala na igrišču v Villessah

☆ *Sovodenjci so se krepko upirali Itali*

V nedeljo so imeli amaterji druge kategorije za pokrajinsko prvenstvo prvo tekmo povratnega kola. Štandreška Juventina je gostovala v Villessah proti domačinom, ki so se v zadnjih tekmah dobro izkazali. Zato je bila vsaka napoved rezultata tvegana. Po lepi in borbeni igri pa so gostje zmagali z rezultatom 2:0, kar odgovarja dejanskemu poteku igre. Gole sta zabila Tonino in Ferfolja. Drugi gol je Ferfolja realiziral po lepi akciji, da ga vratar ni mogel ubraniti, čeprav je streljal iz daljave kakih 30 metrov. Pri tem je treba še upoštevati, da so Juventinci igrali ves čas samo z 10 možmi. To je dokaz, da so igrali borbeno in požrtvovalno, kar jim daje dobre izglede za drugo polovico tekmovanja.

Težko nalogo so imeli Sovodenjci v Gradiški proti kaderju lestvice Itali. Čeprav so gostje vztrajali in bili borbeni vseh 90 minut, pa niso bili kos tehnični in fizični premoči domačinov. Zato se je tekma zaključila s 5:0 za domačine (3:0). Upoštevati je treba, da sta dva Sovodenjska igralca odšla k vojakom in so ju zamenjali z novimi, ki pa sta se še kar dobro izkazala. Kljub porazu torej lahko rečemo, da bodo s tako igro, kot so je pokazali v nedeljo, Sovodenjci lahko drugod uspeli.

Proti pričakovanju pa niso zmagali Podgorci, ki so nastopili doma proti ekipi iz Corno di Rosazzo. Tekma se je zaključila z rezultatom 3:3, potem ko so domačini zaključili prvi polčas s 3:0 v svoj prid. Gole za domačine so zabili Rudi, Spangher in Miloni. V drugem polčasu so gostje prešli v protinapad ter tudi s pomočjo kazenskega strela dosegli izenačenje.

TOTIP

Cagliari—Juventus	(1-0)	1
Catania—Lazio	(3-0)	1
Fiorentina—Sampd.	(0-1)	2
Foggia—Inter	(3-2)	1
Genoa—Messina	(2-0)	1
Vicenza—Bologna	(1-1)	X
Milan—Mantova	(2-0)	1
Roma—Atalanta	(0-0)	X
Torino—Varese	(1-0)	1
Modena—Lecco	(0-0)	X
Triestina—Venezia	(0-0)	X
Cesena—Ternana	(1-0)	1
Grosseto—Pisa	(1-2)	2

KVOTE

13 — 44.281.000 lir
12 — 670.900 »

Totocalcio

1.	—	1. Ozo	1
		2. Elsine Rodney	2
2.	—	1. Pies	1
		2. Astrakan	X
3.	—	1. Blameo	1
		2. Fideo	X
4.	—	1. Desaix	2
		2. Nitore	X
5.	—	1. Zio Gigi	1
		2. Buccon	2
6.	—	1. Artemio	2
		2. Vittorino Da Feltre	2

KVOTE

12 — 68.923 lir
11 — 5.945 »
10 — 1.066 »

ZIMSKA OLIMPIADA 1972

STOCKHOLM, 1. — Švedsko zim. skošportno središče Aare in finsko mesto Lahti sta predstavili skupno kandidaturo za organizacijo zimske olimpiade 1972. leta. Tekmovanja v alpskih panogah bi bila na Švedskem, v nordijskih pa na Finskem.

ODTUINTAM

ZA GRAND PRIX V MEGÈVU

Killy v slalomu in kombinaciji

MEGÈVE, 1. — Kljub južnemu vremenu so v nedeljo zaključili tekmovanje alpskih smučarjev za «Gran Prix» v Megevu. V nedeljskem slalomu je obakrat dosegel najboljši čas Francoz Jean Claude Killy, ki je zmagal tudi v kombinaciji. Izid tekmovanja v slalomu je naslednji:

1. Killy (Francija) 123,86
2. Schranz (Avstrija) 124,53
3. Lacroix (Francija 125,11
4. Grabn (Švedska) 125,63

KOMBINACIJA:

1. J. C. KILLY (Francija)
2. Schranz (Avstrija)
3. Lacroix (Francija)

Za veliko nagrado St. Gervais

V smuku Christl Haas v kombinaciji Goitschel

ST. GERVAIS, 1. — Alpske smučarke so se v nedeljo pomerile v smuku, kjer je prepričljivo zmagala specialistka v tej panogi Avstrijka Christl Haas.

Avstrijka je presmučala progo v 1'56"33. Za njo sta se uvrstili rojakinja Hecherjeva (1'57"81) in Francozinja Teraillonova (1'58"04).

V kombinaciji tekmovanja za veliko nagrado «St. Gervais» pa je zmagala «zlata» Francozinja Marielle Goitschel.

V ŠTIRISEDEŽNEM BOBU

Kanadčani ponovno svetovni prvaki

ST. MORITZ, 1. — Kanadska posadka, ki jo je vodil Vic Emery je ponovno osvojila naslov svetovnega prvaka v štirisedežnem bobu. Na drugo mesto se je uvrstila posadka Italijana Nevia De Zorda. Izid svetovnega prvenstva je naslednji:

1. Kanada 1 (Vic Emery, Gerald Presley, Peter Kirby, Michael Young) 5'17"78;
2. Italija 1 (Nevio De Zordo, Italo De Lorenzo, Pietro Lasana, Renato Mocellini) 5'19"82;
3. ZDA 1 (Fortune, Knuckles, Wilson, Lord) 5'19"83;

CESIRA FIORI

*USTIKA**

1.

Nekega prijetnega jutra v aprilu je zora prevlekla nebo z rožnatozlato barvo in ozadje gore Sv. Pelegrina se je odražalo v močnejši višnjevi barvi. Iz pomaračnih nasadov v cvetju je prihajal val za valom prijetnega vonja. Pristanišče se je prebujalo.

«Pojdimo, stopite dol!» mi je rekel «angel varuh».

Zaslišali so se sunki škripajočih okov, preklinjanje in grde besede v vseh italijanskih narečjih in togotni klici «Mir!», ki so prihajali od policijskih agentov. Bila sem na majhni ladji, ki je vozila v Ustiko. Ladja je bila stara in obledela. Zdela se je kakor rimska galeja, če je človek pogledal nanjo s strani in zajel v svoj pogled njen visoko dvignjeni prednji in zadnji krov. Med njima spodaj v prekritem prostoru se je nudil žalosten prizor. Kakih petdeset mož je tam ležalo skoraj na kupu, priklenjenih na isto verigo. Zdelo se je, da je to kup cunj, iz katerih gledajo glave živih pokopanih, čemerni obrazi in svetlikajoče se oči... dolgo, zelo dolgo verigo, ki je vezala mojih dvesto tovarišev, ki so jih poslali v neapeljske zapore, in na katero se niso bali streljati najzvestejši vojaki, dodeljeni službi na otoku. Toda tista veriga je vezala močneje in tesneje, srce na srce in roko v roke, moje odlične tovariše v borbi, ki so se oddaljevali med prepevanjem naših himen. Ti tukaj, zleknjeni po tleh, pa so bili kakor sovražniki drug drugemu; vsakdo je nosil vase zaprt svet, ki je kakor plamen včasih švigal iz strastnih in hudobnih pogledov. Groza me je stresla.

Šla sem tudi jaz za kazen na Ustiko, kjer je bila prisilna konfinacija za navadne konfinirance, in, kakor sem pozneje izvedela, kot edina politična konfiniranka, ki je kdaj prišla med take vrste tisoč petsto mož...

Predsnočnjim sem videla na italijanski televiziji Ustiko, rešeno končno prisilnih bivališč. Zadnji konfiniranec je zapustil otok in videlo se je, kako so že začeli podirati barake. Tudi svojo sem videla blizu napisa «Meja konfinacije»; bila je najbolj osamljena, najbolj oddaljena in najbolj usmiljenja vredna med vsemi; pred menoj so v njej stanovali Arabci sedanje svobodne države Libije.

Vendar se veselim skupaj z županom na Ustiki in z otočani, da je končno svobodna Ustika, sredozemski biser, kakor je vklesano v kamnito ploščo, ki so jo vzidali v zid cerkve sv. Jerneja. Tistim pa, ki radi pozabljajo, je treba omeniti, da je bil med znamenitimi gosti na Ustiki tudi Anton Gramsci, čigar pouk kaže v mojem času in bo kazal še pozneje pomemben vpliv med otočani, ki jih takrat ni bilo več ko tristo. Marsikateri so se spominjali njegovega obraza in besedi in so mi pokazali, kje je živel.

Siva ladja je s težavo prepeljevala po čudovitem sicilskem morju pokvarjeno človeško meso. Obala je izginila pred nami in na obzorju so se pojavili kakor železna veriga otoki Lipari, Filikuri in Alikuri...

Nato pa, po več urah, se je prikazala osamljena, oddaljena in tiha Ustika s svojima dvema vzpetinama in svojimi pečinami.

«Dajmo! Pohitite!» so kričali karabinjerji.

Zaradi pomanjkanja pristajališč je ladja spustila sidra približno sto metrov od obale. Ladjice in čolni so nam v neredu prišli nasproti. Med suvanjem, prerivanjem in preklinjanjem se je zopet zaslišalo, kako drgne, železo ob železo. Bil je divji, nečloveški, da, peklenski prizor. Zdelo se je, da smo pred neštetimi Haroni, ki pa gotovo niso počenjali takih pretiranosti. Aprilsko sonce nam je naravnost udarjalo po glavah, razbeljevalo je naše kosti in povzročalo kipenje krvi. Naslonjeni v neskončnih vrstah z obrazi na nizke zidove, ki so obrobljali strmo in vijugasto cesto, so čakali na nas vsi brezposelni in zdolgočaseni kaznjenci, za katere je bil prihod dvojambornika iz Palerma edino razvedrilo v življenju. Ob pogledu na majhno ženo, ki je težko sopla, medtem ko je dobesedno vlekla po cestnem prahu navzgor težek kovček, so začeli dajati iz sebe nečloveške glasove, mlaskati z jezikom in vzdevati mi priimke, da so mi iz jeze, žalosti in sramu stopile solze v oči.

«Zanikrnica! Babica!... Tu je dela!...»

Naenkrat sem začutila, da mi je nekdo vzel iz roke kovček.

«Nikar ne jemlji tega za zlo, tovarišica Cesira! Mi smo tu!» je rekel Lenzi iz Livorna, ki je bil skupaj s petimi tovariši, ki so me spoznali.

Kakor da bi jih začarali, so kaznjenci umolknili...

Gledala sem majhne bele nizke hiše skoraj vse z zamreženimi okni, ki so se vrstile ob trgu; še druge in zopet druge so se videle vmes ob ozkih ulicah in vse so imele zamrežena okna: en sam kraj majhnih, zamreženih, skaženih in nizkih hiš — zaporov v pomanjšanem merilu...

Kakšno razočaranje! Daleč od kraja in njemu nasproti je stala Falkoniera nato pa velika štirioglata prizmi podobna stavba, neke vrste stolp z neštetimi kvadratastimi okenci. Tu so bili burbonski zapori, kamor so zapirali dolžnike, ki niso mogli plačati dolgov, ki so jih napravili na otoku. Kako pa naj bi plačali dolgove? Prejemali so tedaj tri lire na dan in zavojček bonov; lire so se porazgubile v prehrambenih bonih: pol lire za juho, pol lire za škatlo sardin, pol lire za škatlo konzerviranega mesa ali česa drugega, kar je bilo na prodaj v prodajalni za konfinirance ali pa našteto na spisku.

Oh! Uboga bitja! Vsak dan ob enajstih dopoldne jih je človek mogel videti, kako so šli po juho z velikimi posodami za konzerviran paradižnik, ki so jih nespretno spremenili v golide. Juho? Ne, svinjsko godljo... Na prste bi lahko prešteli tiste, ki se jim jo je posrečilo spraviti po grlu navzdol. Boni so se kopičili kljub temu: ravnateljstvo je odtegnilo pol lire vsak dan že pri razdeljevanju dnevnice.

Zadeva z juho je napolnjevala žepe tistim, ki so bili v načelstvu, in trgovina z boni je cvetela, in še kako!... Kakšno premoženje se je moglo ustvariti na tak način?...

«Hočete bone za sardine? Jih želite za kopunovo meso? Vse za polovično ceno», so ponujali kaznjenci otočanom. Sami so morali dati zanje polno ceno, dobili so zanje samo polovico.

Kaj so jedli? Kako so živeli?

Kakor sence so se klatili ob robu konfinacijskega prostora, sami ali v dvoje, nikoli pa ne več ko trije: taka je bila odredba. Okoli tisoč dvesto jih je bilo članov mafije s Sicilije in so hodili naokrog z rokami v žepu in z izgubljenim pogledom. Ostali so bili ponarejevalci, žeparji in zakrknjeni zločinci iz vseh delov Italije, ki so bili predkaznovani kdo ve že kolikokrat in za kakšne prestopke. Kar med hojo so jedli kruh in neoprano solato. Ni bilo nobene skupne kuhinje, v redke gostilne pa jim je bilo prepovedano vstopiti. Vino so zlivali vase kar na dušek pred vrati prodajaln...

Vsak dan so jim prodali tisoč petsto litrov vina, tisoč dvesto kilogramov kruha in več sto kilogramov solate in boba.

Kakor sence so se klatili naokrog. Hodili so zatopljeni v svoje misli, polne sovraštva, maščevalnosti in upornosti. Niso se smeli ustaviti: vse se je odvijalo dalje kakor v velikem peklenskem krogu, zakaj tudi stražarji so hodili z bičem, pritrjenim okoli zapestja.

*) Majhen vulkanski otok v Tirenskem morju z naselbino za kaznjence.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965. — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603 86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst